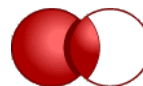

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 26-06, 31-06/06

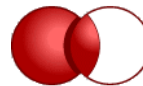
**IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
na dan 31.12 2005. godine**

JP «HRVATSKE TELEKOMUNIKACIJE» D.O.O. MOSTAR

Sarajevo, veljača 2007. godine

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**VLADI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNOM MINISTARSTVU PROMETA I KOMUNIKACIJA
NADZORNOM ODBORU JP «HRVATSKE TELEKOMUNIKACIJE» D.O.O. MOSTAR
UPRAVI JP «HRVATSKE TELEKOMUNIKACIJE» D.O.O. MOSTAR**

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvješća Javnog poduzeća «Hrvatske telekomunikacije» d.o.o. Mostar (u daljem tekstu – HT Mostar), i to Bilance stanja na dan 31.12.2005. godine, te s njom povezane Bilance uspjeha, Izvješća o novčanim tijekovima i Izvješća o promjenama u kapitalu, prikazanih na stranicama od 1 do 4. Za ova izvješća odgovorna je Uprava. Naša odgovornost svodi se na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije, o čemu je konstatirano na stranicama od 5 do 24.
2. Reviziju smo obavili na osnovu ovlaštenja, a sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji BiH («Sl.novine FBiH»br: 22/06), međunarodnim INTOSAI standardima o reviziji i revizorskim standardima Međunarodne federacije računovođa. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvješćima značajnih pogrešaka i jesu li finansijske transakcije izvršene sukladno zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvješćima. Revizija je obuhvatila i procjenu primjenjenih računovodstvenih načela i vlastitih računovodstvenih politika, ocjenu primjene ostalih važećih propisa i značajnih procjena Uprave, kao i cjelokupne prezentacije finansijskih izvješća. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdani osnov za izražavanje našeg mišljenja.
3. Provedenom revizijom, utvrdili smo da je:
  - temeljem pravomoćne sudske presude od 01.12.2004. godine, društvu HT Mostar vraćen udio od 51 % u društvu Eronet d.o.o. Mostar. Povrat većinskog udjela u HT Mostar iskazan je po nominalnoj vrijednosti priznatoj na dan ponovnog stjecanja u iznosu od 32.509.420 KM, a ne po fer vrijednosti stečenog udjela. Ovakav računovodstveni postupak nije sukladan Međunarodnom standardu finansijskog izvještavanja (MSFI) 3 - Poslovna spajanja, koji zahtjeva da se stjecanje treba obračunavati po njegovom trošku koji je jednak plaćenom iznosu novca ili novčanih ekvivalenata ili fer vrijednosti prenesene imovine na datum razmjene. Nadalje, vrijednost ponovo stečenog udjela priznata je kao odgođeni prihod, a ne kao ostali prihod, što zahtijeva Okvir za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja u okviru MSFI, prema kojem se navedena transakcija iskazuje kao prijenos imovine, uz istovremeno povećanje prihoda. Radi toga su za isti iznos podcijenjeni prihodi, što je imalo značajan utjecaj i na prezentiranje finansijskih izvješća, o čemu smo pojasnili u točkama 5.4. i 5.8. izvješća;
  - na dan 31.12.2005. godine, društvo HT Mostar, kao matica, imalo kontrolu nad stečenim društvom Eronet, jer je raspolagalo sa više od polovine glasačke moći, te je stoga i trebalo da sačini konsolidirana finansijska izvješća, kako zahtijeva Međunarodni računovodstveni standard (MRS) 27 - Konsolidirani i odvojeni finansijski izvještaji, što smo pojasnili u točki 5.4. izvješća;

- temeljem Plana reorganizacije ranijeg HTP d.o.o. Mostar iz 2002. godine i nakon razdvajanja, u bilanci društva HT Mostar priznate su određene stavke nekretnina u vrijednosti od 128.096.435 KM, bez odgovarajuće dokumentacije o vlasništvu i procijene, niti je nakon toga vršena procijena vrijednosti umanjenja ove imovine, sukladno MRS 36 – Umanjenje imovine, radi čega može doći do značajnog odstupanja od iskazane knjigovodstvene vrijednosti, o čemu smo pojasnili u točki 5.3. izvješća;
4. Prema našem mišljenju, osim za efekte usklađivanja navedenih u prethodnoj točki, financijska izvješća Javnog poduzeća «Hrvatske telekomunikacije» d.o.o. Mostar daju istinit i fer pregled u svim značajnim aspektima od materijalnog značaja financijski položaj poduzeća na dan 31.12. 2005. godine.
5. Bez daljne kvalifikacije našeg mišljenja skrećemo pažnju na slijedeće:
- obračunata je razlika plaća za period kolovoz 2002. – rujan 2005. godine, u ukupnom iznosu od 19.434.461 KM, koja nije evidentirana u financijskim izvješćima. Osnov za obračun je Kolektivni ugovor potpisan 2002. godine, prema kojem najniža neto osnovna plaća zaposlenika, koja ne uključuje koeficijente iz platnih razreda, ne može biti manja od prosječne mjesečne plaće zaposlenika u FBiH. U proteklom periodu, Uprava i organi upravljanja u dogovoru sa Sindikatom, nisu određivali nižu osnovnu plaću, a što su mogli prema Kolektivnom ugovoru, čime bi se isti ispoštovao, a i isplata plaća vršila prema vlastitim mogućnostima, što smo pojasnili u točki 5.12. izvješća.
  - u 2006. godini započete su i okončane aktivnosti na pripajanju društva HT MObilne komunikacije d.o.o. Mostar (Eronet) društvu HT Mostar. Uprava je samo provela postupak izbora neovisnog procijenitelja, dok je sve ostale aktivnosti u svezi pripajanja provelo zajedničko Povjerenstvo. Neovisni procijenitelj pripremio je i predstavnicima vlasnika kapitala predložio metode procjene fer vrijednosti. Procjena fer vrijednosti urađena je metodama koje nisu bile podržane od strane Uprave HT Mostar. Neovisno o predloženoj vlasničkoj strukturi od strane procijenitelja, predstavnici vlasnika kapitala dogovorili su novu vlasničku strukturu društva HT Mostar, prema kojoj je državni kapital sa 62,76 % smanjen na 55,67 %, što su prihvatili organi upravljanja, o čemu smo pojasnili u točki 5.17. izvješća.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Generalni revizor

mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

**BILANCA STANJA
na dan 31.12.2005. godine**

O p i s	- u KM -	
	2005.	2004.
DUGOROČNA IMOVINA	313.083.909	328.935.673
Nematerijalna sredstva	95.457.189	102.240.547
Patenti, licence i koncesije	93.461.929	100.212.242
Ostala nematerijalna imovina	1.995.260	2.028.305
Nekretnine, postrojenja i oprema	184.805.968	193.837.446
Zemljište i šume	1.037.023	944.156
Gradevine	127.059.411	131.190.898
Oprema	49.119.064	52.404.117
Stambene zgrade i stanovi	169.380	178.438
Materijalna sredstva u pripremi	7.297.850	8.804.904
Predujmovi za materijalna sredstva	123.240	314.933
Financijska sredstva	32.820.752	32.857.680
Udjeli u pravne osobe u grupi	32.509.420	32.509.420
Udjeli u pridružene i ostale povezane pravne osobe	9.920	9.920
Ostali krediti	301.412	338.340
KRATKOROČNA IMOVINA	31.150.777	30.959.370
Zalihe sirovina i mater., rezervnih dijelova i sitnog invent.	2.156.383	2.688.254
Kupci	16.801.667	17.239.920
Ostale tražbine	3.368.744	1.208.463
Kratkoročna razgraničenja	308.982	3.544.470
Ostala tekuća ulaganja	2.500.000	2.500.000
Žiro i tekući računi	3.893.784	511.007
Devizni računi	2.110.989	527.013
Blagajna	10.228	9.362
Depoziti kod banaka s dospjećem do tri mjeseca		2.730.881
IMOVINA SREDSTVA (AKTIVA)	344.234.686	359.895.043
Izvanbilančna evidencija	101.243.736	49.247.615
KAPITAL	185.617.043	185.011.267
Upisani kapital	184.458.873	182.249.294
Akumulirana dobit	1.158.170	2.761.973
OBVEZE	158.617.643	174.883.776
Dugoročne obveze	86.602.377	82.920.593
Dugoročni krediti	31.984.086	16.077.199
Ostale dugoročne obveze	48.997.117	60.591.780
Razgraničenja	5.621.174	6.251.614
Kratkoročne obveze	72.015.266	91.963.183
Drugi krediti	5.397.106	25.761.824
Obveze prema ostalim dobavljačima	5.126.450	7.624.867
Obveze za poreze i doprinose	684.885	933.143
Druge obveze	13.625.220	23.699.708
Ostala kratkoročna razgraničenja i rezerviranja	47.181.605	33.943.641
KAPITAL I OBVEZE – UKUPNO (PASIVA)	344.234.686	359.895.043
Izvanbilančna evidencija	101.243.736	49.247.615

Bilanca stanja potpisana je od strane ovlaštenih osoba HT Mostar.

Revidirana financijska izvješća usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni od strane organa upravljanja, na IV sjednici Nadzornog odbora i na 2. sjednici Skupštine HT Mostar održanim 18. svibnja 2006. godine.

REVIDIRANA

BILANCA USPJEHA
za godinu koja je završila 31.12.2005.

- u KM -

O p i s	31.12.2005.	31.12.2004.
Prihodi od prodaje	94.579.181	103.080.778
Troškovi prodaje	16.790.239	19.461.267
Usklađivanje vrijednosti zaliha	81.123	1.474.161
Bruto dobitak	77.707.819	82.145.350
Troškovi distribucije		
Troškovi administracije	69.265.926	62.276.314
Dobitak iz aktivnosti	8.441.893	19.869.036
Prihodi od ulaganja u druge pravne osobe	1.376	1.120
Prihodi od financiranja	292.294	765.602
Ostali prihodi	12.646.980	10.694.539
Rashodi od financiranja	1.778.345	2.074.147
Ostali rashodi	18.276.635	25.534.069
Dobitak prije poreza	1.327.563	3.722.081
Porez na dobitak	169.393	414.641
Dobitak poslije poreza	1.158.170	3.307.440

Bilanca uspjeha potpisana od strane ovlaštenih osoba HT Mostar

Revidirana financijska izvješća usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni od strane organa upravljanja, na IV sjednici Nadzornog odbora i na 2. sjednici Skupštine HT Mostar održanim 18. svibnja 2006. godine.

**IZVJEŠĆE O GOTOVINSKIM TIJEKOVIMA
za razdoblje od 01.01. do 31.12.2005. godine**

- u KM -

	Oznaka	Svota za tek.god.	
Gotovinski tijek iz poslovnih aktivnosti			
1	Neto dobitak	1.158.170	
	Usklađivanje za:		
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	(+)	7.584.569
3	Rashodi (prihodi) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	(+)	16.306.309
5	Rashodi (prihodi) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	1.050.060
6	Usklađivanje po osnovu finansijskih stalnih sredstava	+(-)	47.342
7	Nerealizovani rashodi (prihodi) kod razmj. valuta na tržištu (tečajne razlike)	+(-)	388.156
8	Ostala usklađ. za negot. stavke i tokove koji se odnose na ulag. i fin. akt.	+(-)	504.747
9	Svega 2 do 8		25.881.183
10	Povećanje (smanjenje) zaliha	-(+)	361.412
11	Povećanje (smanjenje) tražbina	-(+)	(1.742.178)
12	Povećanje (smanjenje) obračunatih nefakturisanih prihoda	-(+)	3.329.236
13	Povećanje (smanjenje) unaprijed plaćenih troškova	-(+)	(93.748)
14	(Povećanje) smanjenje obveza prema dobavljačima	+(-)	(2.498.417)
15	(Povećanje) smanjenje ostalih obveza	+(-)	(1.430.218)
16	(Povećanje) smanjenje obračunatih troškova	+(-)	13.237.963
17	(Povećanje) smanjenje odgođenih prihoda	+(-)	(740.111)
18	Svega 10 do 17		10.423.939
19	A. Neto gotovina dobivena od poslovnih aktivnosti (red.br. 1+9+18)		37.463.292
Gotovinski tijek od ulagačkih aktivnosti			
20	Nabavka (prodaja) nematerijalnih sredstava	-(+)	(21.278.535)
21	Nabavka (prodaja) materijalnih sredstava	-(+)	(8.816.526)
29	B. Neto gotovina korištena u ulagačkim aktivn. (red.br. 20 do 28)		(30.095.061)
Gotovinski tijek od finansijskih aktivnosti			
30	Primici od izdavanja dionica i ostalih oblika form. i povećanja kapitala	(+)	
31	Otkup (iskup) dionica i ostalih oblika kapitala	(-)	
32	Nabavka (prodaja) vlastitih dionica	-(+)	
33	Primljena pozajmljena sredstva	(+)	554.034
34	Povrat pozajmljenih sredstava	(-)	(5.249.378)
35	Plaćanje dividendi	(-)	(521.538)
36	Ostali troškovi od financ. sredstava-tokovi od finansijskih aktivnosti	-(+)	85.389
37	C. Neto gotovina korištena u financ. aktivnostima (red.br. 30 do 36)		(5.131.493)
38	Neto povećanje (smanjenje) gotovine i ekviv. gotovine (A+B+C)		2.236.738
39	Početno stanje gotovine i ekvivalenta gotovine na računu i u blagajni		3.778.263
40	Konačno stanje gotovine i ekvivalenta gotovine na računu i u blagajni		6.015.001
41	Neto povećanje (smanjenje) gotov. i ekviv. gotovine (red.br: 40-39)		2.236.738

Izvešće o gotovinskim tijekovima potpisano od strane ovlaštenih osoba HT Mostar.

Revidirana finansijska izvješća usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni od strane organa upravljanja, na IV sjednici Nadzornog odbora i na 2. sjednici Skupštine HT Mostar održanim 18. svibnja 2006. godine.

**IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU
za godinu koja je završila 31.12.2005. godine**

- u KM -

O p i s	Upisani Vlasnički Kapital	Akumulirani Dobitak (gubitak)	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2003.	176.723.216	5.594.620	182.317.836
Izdavanje dionica i ostala poveć.vlas.kapit.			
Revaloriziranje stalnih sredstava			
Neto (dobitak) gubitak razdoblja		3.307.440	3.307.440
Raspored dobitka (gubitka)	5.526.078	(5.526.078)	
Ostala smanjenja vlasničkog kapitala		(614.009)	(614.009)
Stanje na dan 31.12.2004.	182.249.294	2.761.973	185.011.267
Izdavanje dionica i ostala pov.vlas.kapitala			
Revaloriziranje stalnih sredstava			
Neto dobitak razdoblja		1.158.170	1.158.170
Neto gubitak razdoblja			
Raspored dobitka	2.209.579	(2.209.579)	
Raspored gubitka			
Ostala smanjenja vlasničkog kapitala		(552.394)	(552.394)
Stanje na dan 31.12.2005.	184.458.873	1.158.170	185.617.043

Izvješće o promjenama u kapitalu potpisano od strane ovlaštenih osoba HT Mostar.

Revidirana financijska izvješća usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni od strane organa upravljanja, na IV sjednici Nadzornog odbora i na 2. sjednici Skupštine HT Mostar održanim 18.svibnja 2006. godine.

Izvešće o obavljenoj reviziji finansijskih izvješća Javnog poduzeća «Hrvatske telekomunikacije» d.o.o. Mostar za 2005. godinu

1. UVOD

Javno poduzeće «Hrvatske telekomunikacije» d.o.o. Mostar (u daljem tekstu – HT Mostar), kao samostalni gospodarski subjekt u pružanju telekomunikacijskih usluga egzistira od 03.01.2003. godine, sukladno uvjetima iz Odluke o podršci reorganizacijskog plana Hrvatskih pošta i telekomunikacija Mostar u Hrvatske pošte d.o.o. Mostar i Hrvatske telekomunikacije d.o.o. Mostar.

HT Mostar upisano je u registar nadležnog Županijskog suda u Mostaru kao društvo sa ograničenom odgovornošću sa temeljnim osnivačkim kapitalom u iznosu od 174.471.981 KM i slijedećom vlasničkom strukturom:

Državni kapital - Federacija BiH	109.498.615	62,76 %
HT d.o.o. Zagreb	52.847.563	30,29 %
HP d.o.o. Zagreb	12.125.803	6,95 %

Osnovna djelatnost HT Mostar je pružanje telekomunikacijskih usluga na tržištu radi sticanja dobiti. Stoga je njegovo poslovanje u najvećem dijelu uređeno i regulirano Zakonom o gospodarskim društvima («Sl.novine Federacije BiH» br: 23/99, 45/00, 02/02, 6/02, 29/03) i Zakonom o javnim poduzećima u Federaciji BiH («Sl.novine Federacije BiH» br: 8/05). Društvo HT Mostar je dužno da posluje i sukladno ostalim važećim propisima u Federaciji BiH i na nivou države BiH, a koji se odnose na propise iz oblasti računovodstva, vanjsko-trgovinsko poslovanje, problematiku poreza, doprinosa i javnih nabavki.

U okviru društva posluje 6 (šest) telekomunikacijskih centara (TK centri), i to: Mostar, Široki Brijeg, Čapljina, Livno, Orašje i Vitez. Ukupan broj uposlenih djelatnika na dan 31.12.2005.godine bio je 1.213.

Sjedište HT Mostar je u Mostaru, u ulici Kneza Branimira b.b.

2. CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj naše revizije je da se na osnovu provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijska izvješća pripremljena u svakom značajnom pogledu u skladu sa primjenjivim okvirom izvještavanja kao i važećoj zakonskoj regulativi, jesu li točno, realno i objektivno iskazani prihodi, rashodi, sredstva, obveze i kapital, jesu li provedene sve potrebne procedure u svezi trošenja sredstava i da li su osnivači - vlasnici udjela u kapitalu o svemu pravovremeno obaviješteni.

Cilj revizije je i izražavanje mišljenja o osnovanosti, dokumentiranosti i transparentnosti trošenja sredstava u okviru propisanih i datih ovlaštenja, kao i ocjena računovodstvenog sustava i sustava internih kontrola uspostavljenih tako da zaštite imovinu kao i sposobnost da otkrivaju i spriječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvješćima. Poseban naglasak dat je na ocjenu adekvatnosti poduzetih mjera od strane Uprave u provođenju i postizanju postavljenih ciljeva.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitali smo planirane procese vezane za upravljanje i rukovođenje, imovinu, javne prihode, tražbine, obveze, neke značajnije troškove i rashode, kao i akta i procedure javnih nabavki. Revizija je također uključila i davanje preporuka za dalji rad sa posebnim naglaskom na što efikasnije i ekonomičnije poslovanje, racionalnije korištenje sredstava i zaštitu imovine.

3. OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU

Ovo je treća uzastopna godina u kojoj Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH provodi reviziju finansijskih izvješća HT Mostar i usklađenosti iskazanih iznosa u istima sa važećim zakonskim propisima. Radi neosigurane relevantne dokumentacije po pitanju vlasništva nad nekretninama i nepriznavanja povrata većinskog

udjela od 51 % u društvu «Eronet» d.o.o. Mostar sukladno važećim propisima o računovodstvu, u prethodnoj reviziji nije izraženo mišljenje o financijskim izvješćima.

Iako su preporuke date u prethodnom izvješću prihvaćene i od strane Uprave i organa upravljanja, iste nisu u cjelosti implementirane, posebno u najznačajnijem dijelu. Uprava nije postupila po preporukama, niti je otklonila kvalifikacije date u revizorskom izvješću vezane za povrat udjela u «Eronet»-u. Još uvijek nisu okončali ni aktivnosti u svezi raspodjele imovine po diobenoj bilanci sa HP Mostar. Iako su međusobno usuglašena stanja o raspodjeli, nekretnine još uvijek nisu upisane u zemljišne knjige kod nadležnih općinskih organa, niti je izvršena procjena te imovine. Informacijski sustav nije u potpunosti doraden. Isti ne osigurava mogućnost fakturiranja i praćenja svih vrsta usluga i troškova, obzirom da još uvijek nisu povezane on-line softverske aplikacije za skladišno poslovanje, materijalno knjigovodstvo i plaće. Sve ovo se i dalje vodi odvojeno, po TKC-ima, tako da Uprava nije u svakom trenutku informirana o stanju na terenu. Uprava je donijela Napatuk za proces podnošenja tužbi. O ovome se sačinjavaju mjesečna izvješća i Uprava redovno informira. Za razliku od prethodne, u revidiranoj godini obračun regresa izvršen je diferencirano, za svakog djelatnika posebice, tako da je na razliku više isplaćenog regresa od dozvoljenog, neoporezivog, obračunat i uplaćen pripadajući porez.

4. SAŽETAK

Odlukom Regulatorne agencije za komunikacije BiH (u daljem tekstu – RAK) od 12.07.2004. godine, HT-u Mostar dodijeljena je licenca za trećeg GSM operatera u BiH. Odmah po dobivanju iste društvo HT Mostar je sa društvom “Eronet-Pokretne komunikacije” d.o.o. Mostar (u daljem tekstu - Eronet) potpisalo Sporazum prema kojem je Eronet nastavio pružati usluge GSM mobilne telefonije. Sporazum je više puta produljavan, sve do 07.02.2006. godine, kada je sklopljen poseban Ugovor. O svemu ovome, RAK nije bila pravovremeno obaviještavana.

Temeljem pravomoćne sudske presude HT-u Mostar vraćen je većinski udio od 51 % u Eronet-u. Preostalih 49 % udjela je u vlasništvu HT Zagreb. Povrat udjela u Eronet-u, u HT Mostar su umjesto po fer vrijednosti, priznali po nominalnoj vrijednosti registriranog kapitala na dan pravomoćnosti presude u iznosu od 32.509.420 KM. Istovremeno, vrijednost ponovo stečenih udjela nisu priznali kao prihod, već kao odgođeni prihod. Ovakav računovodstveni postupak, po našem mišljenju, nije sukladan Okviru za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja u okviru Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI), niti sa MSFI 3 - Poslovna spajanja. Pravomoćnom sudskom presudom i nastalom poslovnom kombinacijom Eronet je postalo ovisno društvo. Obzirom da je društvo HT Mostar steklo status matice, sukladno Međunarodnom računovodstvenom standardu (MRS) 27 - Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji, bilo je u obvezi prikazati konsolidirana financijska izvješća u kojima konsolidira svoja ulaganja u ovisno društvo. Naprijed navedeno su kao kvalifikacije date u našem prethodnom izvješću, a i u izvješću vanjskog revizora.

Nadzorni odbor i Skupština HT Mostar naložili su Upravi da otkloni navedene kvalifikacije. Koncem 2005. godine Uprava je provela postupak izbora i izabrala procjenitelja fer vrijednosti svojih udjela u Eronet-u. I pored izvršene procjene, u HT Mostar nisu poduzeli aktivnosti na evidentiranju istih u poslovnim knjigama sukladno važećim propisima o računovodstvu, niti su sačinili konsolidirane bilance, kako za prethodnu, 2004. godinu, tako ni za revidiranu, 2005. godinu. U Upravi su smatrali da će se navedene kvalifikacije otkloniti po završetku predstojećeg procesa pripajanja Eronet-a HT-u Mostar. O (ne)poduzetim aktivnostima od strane Uprave u svezi otklanjanja datih kvalifikacija više se nije raspravljano na njihovim narednim sjednicama.

Iako je od povrata 51 % udjela u Eronet-u proteklo više od 12 mjeseci, u HT Mostar su tek nakon pisma i upozorenja RAK-e pokrenuli aktivnosti na razrješenju postojećeg stanja i pripremi Plana reorganizacije. I Uprava i Nadzorni odbor su smatrali da je sukladno važećim zakonima u BiH i FBiH, jedina prihvatljiva opcija pripajanje Eronet-a HT-u Mostar. Na sjednici Nadzornog odbora održanoj 07.02.2006. godine, donesena je konačna Odluka o Planu reorganizacije. Istoga dana, sklopljen je Ugovor između Eronet-a i HT-a Mostar i Sporazum članova Eronet-a, između HT Zagreb i HT Mostar. Sporazumom je regulirana i politika rasporeda dobiti. Značajno je napomenuti da se od datuma povrata većinskog udjela HT-u Mostar, kapital Eronet-a značajno povećao. Pored dobiti ostvarene za 2004. godinu, Sporazumom su se strane usuglasile da se neto dobit od poslovanja Eronet-a (novi naziv – HT MObilne) u 2005, 2006. i 2007. godini reinvestira u razvoj poslovanja HT MObilne. Dobit HT Mostar u proteklom periodu nije bila značajna kao dobit Eronet-a. Za razliku od Eronet-a, predstavnici vlasnika kapitala HT Mostar su svake godine iz dijela dobiti isplaćivali dividendu. Zbog svega navedenog, u proteklom periodu kapital HT Mostar povećan je samo iz vlastitih rezultata poslovanja.

Povećanjem kapitala, povećana je i nominalna vrijednost udjela HT Mostar u Eronet-u. Vrijednost udjela HT Mostar u Eronet-u na dan 31.12.2005. godine iznosila je 54.687.638 KM. Obzirom na vrijednost po

kojima su udjeli priznati u financijskim izvješćima i bez procjene njihove fer vrijednosti, evidentna je neusuglašenost od 22.178.218 KM. Stoga smo mišljenja da je Uprava prije pripajanja Eronet-a HT-u Mostar trebala da otkloni kvalifikacije iz prethodnog revizorskog izvješća. Tako bi u postupku procjene fer vrijednosti u HT Mostar bilo iskazano stanje koje odražava realno i stvarno stanje stečeno po osnovu povrata udjela u Eronet-u. Samim tim imalo bi i bolju poziciju u odnosu na Eronet, poziciju koju mu, po osnovu dobivene Dozvole i povrata većinskog udjela u Eronet-u i pripada. Posebno ako se ima u vidu da je ova procjena krajem 2005. godine i urađena. U konačnici će se pokazati da ovakvim postupanjem ni Uprava, ni Nadzorni odbor, a ni Skupština HT Mostar nisu štitili interese HT Mostar, niti interese svih njegovih vlasnika.

Na istoj sjednici Nadzornog odbora HT Mostar, od 07.02.2006. godine, zadužena je Uprava da pripremi Plan reorganizacije. Istovremeno, od strane Nadzornog odbora donesena je i Odluka o osnivanju Povjerenstva za praćenje provođenja aktivnosti vezanih za pripremu i izradu Planova reorganizacije. Uprave HT Mostar i društva HT MObilne samo su provele postupak izbora i izabrale zajedničkog procijenitelja fer vrijednosti kapitala oba društva, dok je sve dalje aktivnosti u svezi Plana reorganizacije provelo izabrano Povjerenstvo, uz aktivno učešće predstavnika vlasnika kapitala. U postupku utvrđivanja procjene fer vrijednosti nisu uvažene primjedbe i sugestije Uprave HT Mostar vezane za način utvrđivanja i metode procjene. Odabrani neovisni procijenitelj pripremio je i obrazložio metode procjene fer vrijednosti kapitala i dao svoje prijedloge predstavnicima vlasnika kapitala. Polazeći od njegove procjene, 26.10.2006. godine, Vlada FBiH i HT Zagreb potpisali su Sporazum o Javnom poduzeću HT d.o.o. Mostar sukladno programu pripajanja HT Mobilne d.o.o. HT-u d.o.o. Mostar. Sporazumom je potvrđen status strateškog partnera HT Zagreb i dogovorena nova vlasnička struktura HT Mostar. Nakon pripajanja HT MObilnih, učešće FBiH u HT Mostar je 55,67 %, HT Zagreb je 39,10 % i HP Zagreb je 5,23 %. Nadzorni odbor HT Mostar je na sjednici održanoj 24.11.2006. godine, donio Odluku o usvajanju Plana reorganizacije u procesu pripajanja HT MObilnih komunikacija d.o.o. Mostar HT-u d.o.o. Mostar. Isto je potvrdila i Skupština HT Mostar na sjednici održanoj 27.12.2006. godine.

Temeljem Plana reorganizacije HTP d.o.o. Mostar iz 2002. godine, društvo HT Mostar se obvezalo da će do 2010. godine sufinancirati operativne troškove i razvoj kapaciteta poštanskog sustava drugog pravnog lica, Hrvatske pošte d.o.o. Mostar (u daljem tekstu HP Mostar), u ukupnom iznosu od 86.840.053 KM. Uprava HT Mostar je na sjednici održanoj 27.12.2005. godine donijela Odluku o reprogramiranju obveza HT Mostar po osnovu dotiranja HP Mostar. Dotacije za pokriće operativnih troškova HP Mostar umanjene su za 2.000.000 KM za 2005, 2006. i 2007. godinu i za isti iznos povećana je obveza HT Mostar za 2008, 2009. i 2010. godinu. HT Mostar izvršio je obvezu dotiranja HP Mostar za 2005. godinu. U vezi podjele imovine prema diobenoj bilanci, usuglašena su stanja, ali još uvijek nisu okončane aktivnosti na uknjižbi novih vlasnika. Nije izvršena procjena vrijednosti te imovine, već su ista u financijskim izvješćima priznata po preuzetim stanjima iz HPT d.o.o. Mostar.

U HT Mostar nisu poštivali Kolektivni ugovor potpisan 2002. godine sa resornim Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija. Izostale su aktivnosti Uprave i organa upravljanja da u periodu od kolovoza 2002. do rujna 2005. godine u dogovoru sa Sindikatom određuju (korigiraju) osnovnu plaću i da istu isplaćuju sukladno Kolektivnom ugovoru, ali i prema vlastitim mogućnostima. Na zahtjev Sindikata, u rujnu 2005. godine, donesena je Odluka o obračunu razlike plaće za period od 10.08.2002. do 30.09.2005. godine. Po okončanju obračuna, sačinjeno je Izvješće, prema kojem je zaposlenima obračunata razlika plaća u iznosu od 19.434.461 KM. Obračun je dostavljen resornom Ministarstvu. Obzirom da nije bilo mogućnosti za isplatu, **predloženo** je da se ova **razlika uključi** u početnu bilancu kao potraživanje i da zaposleni po tom osnovu postanu dioničari. Ovo **nisu prihvatili** predstavnici vlasnika kapitala, **niti je** ista **evidentirana** u poslovne knjige.

Na osnovu Odluke Vlade FBiH, metodom Javne ponude dionica u 2002. godini privatizirano je 10 % od državnog kapitala koji je sa tadašnjeg poduzeća HTP d.o.o. Mostar prenesen na poduzeće HT Mostar u nominalnom iznosu od 10.997.274 KM. Prethodno je Agencija za privatizaciju u FBiH donijela Privremeno rješenje o odobravanju Korigiranog Programa privatizacije i Početne bilance. Uvjet da se donese konačno rješenje o odobravanju početne bilance je da poduzeće vrati u svoje poslovne knjige udjele u Eronet-u. Obzirom da povrat udjela u Eronet-u nije priznat sukladno važećim propisima o računovodstvu, ni kapital HT Mostar nije pravilno iskazan. Radi toga Agencija za privatizaciju u FBiH još uvijek nije prihvatila Početnu bilancu i Program privatizacije, niti je donijela konačno rješenje.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. Upravljanje i rukovođenje

Sukladno Zakonu o poduzećima u Federaciji BiH, organi u HT Mostar su:

- Skupština,
- Nadzorni odbor,
- Uprava (organ rukovođenja) i
- Odbor za reviziju, kao poseban organ.

Društvom HT Mostar upravljaju njegovi članovi putem tijela upravljanja koje čine Skupština i Nadzorni odbor. Prema Poslovniku o radu, **Skupštinu** HT Mostar čine svi članovi, a ukupan iznos temeljnog kapitala predstavljen je u Skupštini sa 100 glasova. Svaki od članova Društva ima onoliko glasova koliki je njegov udjel u temeljnom kapitalu. Federaciju BiH koja je većinski vlasnik kapitala u HT Mostar u Skupštini predstavlja jedan član (predsjedavajući Skupštine, sa učešćem i pravom glasa od 62,76 %), HP Zagreb (sa učešćem u kapitalu od 6,95 %) također predstavlja jedan član, dok istovremeno HT Zagreb (čije je učešće u kapitalu 30,29 %) predstavlja dva člana. U 2005. godini održano je šest sjednica Skupštine HT Mostar, na kojima se uglavnom raspravljalo i donosile odluke vezane za usklađivanje sa Zakonom o javnim poduzećima u Federaciji BiH. Na II sjednici Skupštine HT Mostar održanoj 20.05.2005. godine, na kojoj su usvojena revidirana izvješća za 2004. godinu, naloženo je Upravi da do 31.07.2005. godine otkloni kvalifikacije date u revizorskom izvješću vezane za povrat 51 % udjela u Eronet-u, a koje se odnose na procjenu fer vrijednosti ulaganja, izradu konsolidiranih financijskih izvješća i procjenu potencijalnih obveze prema bivšim vlasnicima Eronet-a. Na sjednicama Skupštine u 2005. godini o ovome se više nije raspravljalo. Uprava **nije** otklonila naloženo, **niti** je Skupština tražila informaciju o poduzetim radnjama na njihovom otklanjanju.

Nadzorni odbor čini 11 članova, od kojih 7 predstavljaju državni kapital, 3 člana predstavljaju kapital HT Zagreb, a jedan član kapital HP Zagreb. U revidiranoj godini Nadzorni odbor održao je 10 sjednica. Na sjednicama se između ostalog raspravljalo o posljedicama raskida ugovora o osiguranju sa društvom Hercegovina osiguranje, pripremi Programa privatizacije, diobenju bilanci sa HP Mostar, kao i o međusobnim odnosima između HT Mostar i Eronet-a. U 2005. godini, Nadzorni odbor je jednoglasno donio Odluku o odabiru - imenovanju Stipe Prlića za Direktora – Predsjednika Uprave na mandat od 4 godine. Prilikom usvajanja revidiranog izvješća za prethodnu godinu i Nadzorni odbor je na III sjednici održanoj 20.05.2005. godine naložio Upravi da do konca srpnja iste godine otkloni kvalifikacije iz revizorskog izvješća vezane za povrat 51 % udjela u Eronet-u. Kao ni Skupština, ni Nadzorni odbor o ovome više nije raspravljao, **niti** je od Uprave tražio informaciju o poduzetim aktivnostima u svezi istoga.

Tijekom 2005. godini, **Uprava** je održala 41 sjednicu. Na sjednicama Uprave uglavnom se raspravljalo o aktualnoj problematici, ali i pored datih naloga od strane organa upravljanja vezanih za otklanjanje kvalifikacija iz revizorskog izvješća, konkretnih pomaka kojima bi se pravilno evidentirao povrat 51 % udjela u Eronet-u nije bilo. Uprava je koncem 2005. godine poduzela određene aktivnosti i samo provela postupak izbora neovisnog revizora za procjenu fer vrijednosti ulaganja u Eronet-u. Na X. sjednici Nadzornog odbora održanoj 20.12.2005. godine, razmotreno je Izvješće o procjeni vrijednosti udjela HT-a u Eronet-u. Procjena je urađena pod pretpostavkom da je licenca za pružanje GSM usluga, koja je u vlasništvu HT Mostar, a bez koje Eronet ne može obavljati svoju djelatnost ustupljena na korištenja Eronet-u, te da ista vrijedi za vrijeme trajanja licence. I pored izvršene procjene fer vrijednosti udjela u Eronet-u, Uprava nije poduzela aktivnosti na evidentiranju iste u poslovnim knjigama sukladno važećim propisima o računovodstvu, Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, odnosno, Međunarodnim računovodstvenim standardima, niti je sačinila konsolidirane bilance, kako za prethodnu, 2004. godinu, tako ni za revidiranu, 2005. godinu.

Mišljenja smo da je Uprava ipak trebala da prije toga otkloni kvalifikacije iz revizorskog izvješća. Posebno ako se ima u vidu način diobe dobiti oba društva u zadnje dvije godine, t.j. od momenta povrata udjela u Eronet-u. Naime, za razliku od Eronet-a, u kojem se ukupno ostvarena dobit za 2004. i 2005. godinu raspoređivala u kapital, vlasnici udjela u HT Mostar su redovito iz dijela dobiti isplaćivali dividendu. Posljedica ovakvog načina diobe je značajno povećanje kapitala Eronet-a i neznatno povećanje kapitala HT Mostar. Kapital Eronet-a povećan je i sve ostalo postignuto je zahvaljujući Dozvoli koju je HT Mostar dobio. Ako se ima u vidu i da je povrat udjela u Eronet-u u HT Mostar nepravilno priznat, više je nego očigledno da je prije početka pripajanja Eronet-a HT-u Mostar trebalo otkloniti kvalifikacije iz revizorskog izvješća. Na taj način bi u postupku procjene fer vrijednosti u HT Mostar bilo iskazano stanje koje odražava realno i stvarno stanje stečeno

po osnovu povrata udjela u Eronet-u. Samim tim društvo HT Mostar imalo bi i bolju poziciju u odnosu na Eronet, poziciju koju mu, po osnovu dobivene Dozvole i povrata većinskog udjela u Eronet-u i pripada. Posebno ako se ima u vidu da je Uprava u 2005. godini provela postupak izbora i izabrala procjenitelja fer vrijednosti svojih udjela u Eronet-u. U konačnici će se pokazati da ovakvim postupanjem ni Uprava, ni Nadzorni odbor, a ni Skupština HT Mostar nisu štitili interese HT Mostar, niti interese svih njegovih vlasnika.

Regulatorna agencija za komunikacije BiH (RAK) se više puta obraćala HT-u Mostar u svezi razriješenja postojećeg stanja. RAK stalno napominje činjenicu da se društvo HT Mostar, iako je dobilo Dozvolu i nosilac je licence, uopće ne pojavljuje u oblasti mobilne telefonije. Kompletan nastup na tržištu nosioca treće GSM Dozvole, od službene korespondencije do marketinga i dalje se odvija pod brendom Eronet-a, tako da se stiče dojam da je Eronet nosilac Dozvole i pružalac GSM usluga. Društvo HT Mostar nije ispunilo ni preuzete obveze u pogledu realizacije vlastitog razvoja mobilne mreže. U pismu iz siječnja 2006. godine, RAK navodi da im nisu poznati ni trenutni poslovni aranžmani između ova dva poduzeća, ali sami rezultati u razvoju ukazuju da nije efikasan. Razvojni rezultati su znatno ispod planiranih, te obzirom na konačni rok realizacije zahtjeva iz Dozvole (12.10.2006.) ovakva dinamika ne garantuje realnost njihovog ispunjenja. Stoga RAK u svom pismu izražava zabrinutost što status nositelja Dozvole još nije riješen i od rukovodnih struktura i organa upravljanja traži da se isto što prije riješi.

U HT Mostar su tek nakon ovog pisma i upozorenja RAK-e pokrenuli konkretne aktivnosti na razriješenju postojećeg stanja. Nadzorni odbor je na sjednici održanoj 25.01.2006.godine, donio odluku za pripremu Plana reorganizacije. I Uprava i Nadzorni odbor su smatrali da je sukladno važećim zakonima u BiH i FBiH, jedina prihvatljiva opcija pripajanje Eronet-a društvu HT Mostar. Zadužena je Uprava da sukladno Zakonu o gospodarskim društvima pripremi Plan reorganizacije. Na narednoj sjednici Nadzornog odbora, održanoj 07.02.2006. godine, prihvaćene su sugestije i prijedlozi predstavnika HT Zagreb prema kojima Plan reorganizacije mora predvidjeti da prema primjenjivim zakonima HT Zagreb za svoj udjel u Eronet-u mora biti kompenziran udjelom u HT Mostar koji će biti izdan temeljem fer procjene obje kompanije od strane neovisnog revizora. Istoga dana, sklopljen je Ugovor o pružanju mobilnih telekomunikacijskih usluga i zajedničkom nastupu na tržištu između Eronet-a i HT-a Mostar, u prijelaznom periodu, te Sporazum članova Eronet-a, između HT Zagreb i HT Mostar. Ugovor je u potpunosti zamijenio ranije potpisani Sporazum od 13.07.2004. godine. Na dan potpisivanja Ugovora, 07.02.2006. godine, društvo Eronet – Pokretne komunikacije d.o.o. Mostar donijelo je vlastitu odluku o promjeni naziva tvrtke u HT MObilne komunikacije d.o.o. Mostar (u daljem tekstu – HT MObilne). Predmetnim Ugovorom, HT MObilne su se obvezale da će HT-u Mostar platiti sve naknade, pristojbe i doprinose vezane za izmiranje obveza po osnovu korištenja GSM licence, kao i da će refundirati i sve novčane obveze proistekle iz kredita koje je HT Mostar uzeo kod poslovnih banaka, u svrhu izmirenja obveza iz licence. Društvo HT MObilne se obvezalo da će HT-u Mostar za korištenje licence plaćati i dodatnu naknadu koja će iznositi 3 % od naplaćenog prihoda iz mobilne telefonije. Na istoj sjednici predstavnici Uprave upoznali su Nadzorni odbor i sa prijedlogom Sporazuma članova društva, istaknuvši da su Sporazum i Ugovor privremenog karaktera i da su isti u načelu dogovoreni sa RAK-e BiH. I Sporazum članova društva potpisan je istoga dana, 07.02.2006. godine. Prema Sporazumu, potpisnici su potvrdili i prihvatili opciju pripajanja HT MObilnih društvu HT Mostar, koja je i sa pravnog, ekonomskog i aspekta izvodljivosti najprihvatljivija. Zaključeno je da navedena opcija zahtjeva ispunjenje niza pretpostavki od kojih je najvažnija utvrđivanje fer vrijednosti i HT Mostar i HT MObilnih. Stoga su Nadzorni odbori HT Mostar i HT MObilnih usvojili odluke kojima su pokrenule postupak i obvezale Uprave oba društva da izrade planove reorganizacije za pripajanje HT MObilnih HT-u Mostar, kao statusnoj promjeni i za jedno i drugo društvo sukladno zakonu. Istim Sporazumom, regulirana je i politika rasporeda dobiti. Strane su se usuglasile da se neto dobit od poslovanja HT MObilne ostvarena u 2005, 2006. i 2007. godini reinvestira u razvoj poslovanja HT MObilne. Na dan održavanja sjednice, Predsjednik Nadzornog odbora je od Federalnog ministarstva prometa i komunikacija zatražio mišljenje i suglasnost o prijedlogu predmetnog Ugovora i Sporazuma članova društva. U svom aktu od 07.02.2006. godine, Federalni ministar prometa i komunikacija je naveo da je potrebno poštivati načela ranije potpisanog sporazuma (od 18.11.2005. godine) između predstavnika Nadzornog odbora HT Mostar i T-HT Zagreb i sporazum između vlasnika kapitala, potpisan 30.01.2006. godine, u obliku Službene zabilješke, u cilju razriješenja međusobnih odnosa do ostvarivanja procesa pripajanja. Iako je Uprava zadužena da pripremi Plan reorganizacije, na istoj sjednici Nadzornog odbora donesena je i Odluka o osnivanju Povjerenstva za praćenje provođenja aktivnosti vezanih za pripremu i izradu Planova reorganizacije. Predstavnici vlasnika kapitala dogovorili su se da ovo Povjerenstvo ima 9 članova, od kojih su 2 predstavnika Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, 2 predstavnika HT Mostar (po predstavnik Nadzornog odbora i Uprave), 4 predstavnika HT Zagreb i predstavnik HP Zagreb.

5.2. Nematerijalna sredstva

Nematerijalna sredstva su u financijskim izvješćima iskazana u slijedećim iznosima:

Nematerijalna sredstva	- u KM -	
	31.12.2005.	31.12.2004.
Patenti, licence i koncesije	103.058.437	102.351.393
Nematerijalna sredstva u pripremi	505.091	776.254
Ostala nematerijalna sredstva	5.008.393	4.014.183
Ispravka vrijednosti nematerijalnih sredstava	(11.945.804)	(4.173.294)

Odlukom Regulatorne agencije za komunikacije BiH (u daljem tekstu – RAK) od 12.07.2004. godine, HT-u Mostar dodijeljena je licenca za trećeg GSM operatera u BiH (u daljem tekstu – Dozvola). Uvjet za dobivanje i posjedovanje licence je obveza neprekidnog pružanja GSM usluga svim korisnicima dotadašnjeg operatera, društva “Eronet-Pokretne komunikacije” d.o.o. Mostar (u daljem tekstu - Eronet). Vrijednost GSM licence dodijeljena je na 15 godina. Nominalna vrijednost obveze po osnovu dobivene Dozvole iznosila je 140.000.000 KM i ista dospijeva u razdoblju od 9 godina. U HT Mostar su obvezu za naknadu iste vrednovali po amortiziranom trošku primjenom efektivne kamatne stope od 12 % godišnje i evidentirali po fer vrijednosti u iznosu od 101.245.502 KM. Ugovorom potpisanim sa RAK-e, društvo HT Mostar se obvezao da će preuzete obveze po osnovu dodjeljene licence platiti u 19 rata, do rujna 2012. godine. Sukladno Ugovoru o dodjeli Dozvole, društvo HT Mostar se obvezalo da će poštivati preuzete obveze i ispuniti određene zahtjeve RAK-e. Ugovorom je regulirano da se licenca, kao ni pravo raspolaganja ne mogu prenositi na treća lica, bez suglasnosti RAK-e. Odmah po dobivanju Dozvole, 13.07.2004. godine, HT Mostar je sa Eronet-om potpisalo Sporazum, prema kojem je Eronet nastavio pružati usluge GSM mobilne telefonije. Sporazum je više puta produljavan, sve do 07.02.2006. godine, kada je sklopljen poseban Ugovor. O svemu ovome, RAK-e nije bila pravovremeno obaviještavana. Nematerijalna imovina u HT Mostar iskazana je po fer vrijednosti, kako nalaže MRS 39 – «Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje». Licenca se amortizira linearnom metodom tijekom razdoblja za koje je dobivena (15 godina). Procijenjeni vijek trajanja nematerijalne imovine je:

Licenca - GSM dozvola	15 godina	6,67 %
Ostala nematerijalna sredstva	5 godina	20,00 %

5.3. Nekretnine, postrojenja i oprema

Vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme na dan 31.12.2005. godine iznosila je:

Opis	Zemljište	Gradevine	Oprema	Investicije U toku	Stanovi	- u KM -
						Ukupno
Nabavna vrijednost						
stanje na dan 31.12.2004.	944.155	194.582.012	108.437.493	8.487.751	181.155	312.632.566
- povećanje	10.055	29.424	54.038	7.752.423		7.845.940
- prijenos (sa) na upotrebu	82.813	3.982.074	4.972.776	(9.037.663)		0
- rashodovanje		(51.949)	(3.821.855)	(229.015)		(4.102.819)
Stanje na dan 31.12.2005.	1.037.023	198.541.561	109.642.452	6.973.496	181.155	316.375.687.
Akumulirana amortizacija:						
stanje na dan 31.12.2004.		63.391.114	56.444.212		2.717	119.838.043
- amortizacija za 2005.		8.107.521	8.001.789		9.058	16.118.368
- prijenos sa na						
- rashodovanje		(16.486)	(3.078.036)			(3.094.522)
Stanje na dan 31.12.2005.		71.482.149	61.367.965		11.775	132.861.889
Neto knjigovodst.vrijednost						
Stanje na dan 31.12.2005.	1.037.023	127.059.412	48.274.487	6.973.496	169.380	183.513.798
Stanje na dan 31.12.2004.	944.155	131.190.899	51.993.281	8.487.751	178.438	192.794.524

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po nabavnoj cijeni umanjenoj za akumuliranu amortizaciju. Trošak nabave obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno vezane za dovođenje sredstva u namjenjenu upotrebu. Troškovi tekućeg održavanja i sitne popravke, te investicijsko održavanje manjeg obima priznaje se

kao rashod tekućeg perioda. Troškovi značajnijih investicionih održavanja i zamjena se kapitaliziraju. Dobici i gubici nastali na osnovu rashodovanja ili otuđenja imovine iskazuju se na računima prihoda ili rashoda u razdoblju u kojem su nastali za neotpisanu vrijednost stalnog sredstva. Amortizacija se računa korištenjem linearne metode otpisa tijekom procjenjenog vijeka trajanja stalnih sredstava. Zemljište i investicije u toku se ne amortiziraju. Procjenjeni vijek trajanja materijalne imovine i stope amortizacije su:

Zgrade	56 godina	1,80 %
Telekomunikacijska oprema	10-20 godina	5-20 %
Ostala imovina	3-25 godina	7-30 %

U HT Mostar su blagovremeno poduzete i okončane aktivnosti u vezi godišnjeg popisa. Iako je usuglašeno stvarno stanje sa knjigovodstvenim, još uvijek ne raspolažu sa relevantnom dokumentacijom po pitanju vlasništva nad nekretninama koje su im pripale po diobnoj bilanci.

Diobena bilanca između HT Mostar i HP Mostar

Temeljem Plana reorganizacije HTP d.o.o. Mostar iz 2002. godine, poduzeće HT Mostar se obvezalo da će u narednih 8 godina (do 2010. godine) sufinansirati operativne troškove i razvoj kapaciteta poštanskog sustava HP Mostar, u ukupnom iznosu od 86.840.053 KM. Iako je od podjele proteklo više od četiri godine, još uvijek nisu okončane aktivnosti u svezi usuglašavanja stanja po pitanju vlasništva nad imovinom. Iste su u završnoj fazi. Uprave oba društva su se usuglasile oko objekata i zemljišta, te se očekuje potpisivanje završnog dokumenta o konačnoj raspodjeli ove imovine. Proces sporo teče u što smo se uvjerali uvidom u dokumentaciju u kojoj najveći dio nekretnina još uvijek nije upisan u zemljišne knjige. Takođe, prilikom preuzimanja pomenute imovine u HT Mostar nije izvršena procjena vrijednosti, niti je procjenjen vijek trajanja imovine već je ona u poslovnim knjigama priznata po preuzetim stanjima iz HPT d.o.o. Mostar, što nije sukladno sa MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS 36 - Umanjenje imovine. Obzirom da postojeće knjigovodstveno stanje može odstupati od fer procijenjene vrijednosti, nismo bili ni u mogućnosti procijeniti iznos eventualnog umanjenja imovine, niti efekat tog umanjenja za godinu koja je završila 31.12.2005.

Preporuka Upravi:

Radi pravilnog iskazivanja imovine po fer ili tržišnoj vrijednosti, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, izvršiti procjenu vrijednosti cjelokupne imovine.

Intenzivirati aktivnosti vezane za uknjižbu nekretnina kod nadležnih sudova.

5.4. Financijska sredstva i udjeli

	31.12.2005.	31.12.2004.
	- u KM -	
Udjeli u podružnicu «Eronet»	32.509.420	32.509.420
Udjeli u ostala povezana pravna lica	9.920	9.920
Ostala dugoročna ulaganja	73.310	73.310
Ispravka vrijednosti dugoročnih ulaganja	(73.310)	(73.310)
Kreditni dati zaposlenim	375.465	422.807
Ispravka vrijednosti kredita	(74.052)	(84.467)
Ukupno	32.820.753	32.857.680

Udjeli u Eronet-u

Temeljem pravomoćne sudske presude od 01.12.2004. godine, HT-u Mostar vraćen je većinski udio od 51 % u Eronet-u. Preostalih 49 % udjela su u vlasništvu HT Zagreb. Povrat udjela u Eronet-u, u HT Mostar su umjesto po fer vrijednosti, priznali po nominalnoj vrijednosti registriranog kapitala na dan pravomoćnosti presude u iznosu od 32.509.420 KM. Istovremeno, vrijednost ponovo stečenih udjela nisu priznali kao prihod, već kao odgođeni prihod. Ovakav računovodstveni postupak, po našem mišljenju, nije sukladan Okviru za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja u okviru Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI), koji zahtjeva da se transakcija iskaže kao prijenos imovine predstavljajući primitke kao rezultat uspješnog sudskog procesa, niti sa MSFI 3 - Poslovna spajanja koji zahtjeva da se stjecanje treba obračunavati po njegovom trošku koji je jednak plaćenom iznosu novca ili novčanih ekvivalenata ili fer vrijednosti prenesene

imovine na datum razmjene. Pravomoćnom sudskom presudom nastalo je poslovno spajanje kojim je HT Mostar postao stjecatelj ili matica, a Eronet stečeni subjekt, ovisno društvo ili podružnica. Ovom poslovnom kombinacijom društvo HT Mostar je kao matica trebalo, sukladno Međunarodnom računovodstvenom standardu (MRS) 27 - Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji, prikazati konsolidirana financijska izvješća u kojima konsolidira svoja ulaganja u ovisno društvo. Iako je od povrata većinskog udjela od 51 % u društvu «Eronet» proteklo više od 12 mjeseci, u HT Mostar nisu ni u 2005. godini poduzeli adekvatne mjere i aktivnosti na priznavanju istih sukladno naprijed navedenim standardima i otklanjanju kvalifikacija datih po tom osnovu u prethodnom revizorskom izvješću. Koncem 2005. godine, Uprava je organizirala neovisnu procjenu udjela u Eronet-u. Procjena je izvršena, ali Uprava nije poduzela aktivnosti na provođenju i pravilnom iskazivanju u financijskim izvješćima. Stoga se povrat udjela i dalje vodi po nominalnoj vrijednosti na dan donošenja pravomoćne presude, iako je u međuvremenu njihova nominalna vrijednost iz rezultata poslovanja za 2004. i 2005. godinu značajno povećana, na iznos 54.687.638 KM. Obzirom da se isti u financijskim izvješćima još uvijek vode po nominalnoj vrijednosti stečenih udjela priznatoj na dan donošenja pravomoćne presude i bez procjene njihove fer vrijednosti evidentna je neusuglašenost od 22.178.218 KM. I pored izvršene procjene fer vrijednosti stečenih ulaganja, u HT Mostar nisu poduzeli adekvatne mjere i aktivnosti na njihovom priznavanju sukladno važećim, naprijed navedenim standardima.

5.5. Tražbine

Struktura tražbina na dan 31.12.2005. godine data je u sljedećem pregledu:

	- u KM -	
	31.12.2005.	31.12.2004.
Tražbine		
Ostali kupci	23.238.955	23.496.829
Tražbine od zaposlenih	97.184	126.794
Tražbine od državnih i drugih institucija	1.226.160	1.081.832
Ostale kratkoročne tražbine	2.761.231	719.437
Ispravka vrijednosti tražbina	(7.153.119)	(6.976.508)
Ostala kratkoročna ulaganja	2.652.866	5.383.747
Ispravka vrijednosti kratkoročnih ulaganja	(152.866)	(152.866)
Unaprijed plaćeni troškovi	111.763	18.015
Obračunati prihodi	165.718	3.526.455
Ostala kratkoročna razgraničenja	31.500	0
Ukupno	22.979.392	27.223.735

Iz naprijed navedenog se vidi da se najznačajnije tražbine odnose na tražbine od kupaca, ostale kratkoročne tražbine, ostala kratkoročna ulaganja i obračunate prihode.

Tražbine od kupaca

Tražbine od kupaca iskazane su po sljedećim kategorijama:

	- u KM -	
	31.12.2005.	31.12.2004.
Vrsta tražbine		
Kupci – kreditnih usluga – stara obrada	2.164.976	2.448.575
Kupci – instalacije telefona	59.195	71.362
Ostali kupci – KIF	3.109.724	2.369.697
Kupci – Internet usluga	64.561	65.052
Kupci – kreditne usluge KRON	11.207.432	14.221.068
Kupci – tražbine iz međunarodnog prometa	6.633.366	4.167.947
Ukupno	23.238.955	23.343.701

Tražbine od kupaca se iskazuju po nominalnoj vrijednosti umanjenoj za odgovarajuće ispravke za procjenjene nenaplative iznose. Sukladno sa politikom HT Mostar ispravka vrijednosti se vrši za sve tražbine preko 90 dana na teret rashoda i odnosi se uglavnom na tražbine po osnovu pruženih telekomunikacijskih

usluga. Ukoliko se ove tražbine naplate knjiže se u korist prihoda, a smanjenjem ispravke vrijednosti. Ročna struktura tražbina od kupaca data je u sljedećoj tabeli:

Ukupne tražbine	0 – 60 dana	61 – 90 dana	91 – 180 dana	181 – 365 dana	Preko 365 dana
23.238.955	14.905.522	1.366.736	1.280.455	673.056	5.013.185

Kao što se vidi iz naprijed iskazane tabele najveći iznos tražbina odnosi se na period do 60 dana, što je 64,14% od ukupno iskazanih tražbina.

Promjene na ispravci tražbina od kupaca su prikazane kako slijedi:

Saldo ispravke na početku godine	7.356.910
Povećanje ispravki u toku godine, a na teret rashoda	3.062.818
Smanjenje tokom godine po osnovu naplate i u korist prihoda	3.453.032
Ukupno	6.966.696

Kao što se vidi iz naprijed navedenog sve tražbine preko 90 dana u iznosu od 6.966.696 KM su prenešene na ispravku tražbina od kupaca. Po nalogu vanjskog revizora izvršena je ispravka finansijskih izvješća i to za iznos naplaćenih potraživanja u iznosu od 529.408 KM koja su naplaćena do momenta sastavljanja revizorskog izvješća.

Ostale kratkoročne tražbine

Na kontu kratkoročnih tražbina iskazanih u iznosu od 2.761.231 KM, najveći dio odnosi se na:

- **Tražbine od “Euroherc osiguranja”**

U finansijskim izvješćima HT Mostar iskazane su tražbine od “Euroherc Osiguranja” u iznosu od 1.925.076 KM starije od godine dana. Ove tražbine nastale su po osnovu preuzetog jamstva za naknadu štete u sudskom sporu sa tvrtkom “Hercegovina osiguranje”. Spor je pokrenut početkom 2002.godine, radi neurednog raskida ugovora o osiguranju sa ranijim poduzećem HTP Mostar. Po osnovu pravosnažne presude nadležnog suda, HT Mostar su sredinom 2005. godine, u prinudnoj naplati skinuta sredstva u iznosu od 1.925.076 KM. HP Mostar je izmirio HT-u Mostar pripadajući dio u iznosu od 418.321 KM. Iako je od tada proteklo više od godine dana, tvrtka «Euroherc osiguranje» nije uplatila ova sredstva. Od strane HT Mostar pokrenut je tužbeni zahtjev za reviziju ovakve sudske presude i isti se vodi pred Vrhovnim sudom FBiH. Sukladno Ugovoru o osiguranju sa tvrtkom «Euroherc osiguranje», Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo je koncem 2006. godine izdala plativu bankarsku garanciju kojom se obvezala da će u slučaju odluke Vrhovnog suda FBiH u korist Hercegovina osiguranja preuzeti istu obvezu i da će HT-u Mostar po prijemu pismenog zahtjeva platiti bilo koji iznos do maksimalnog iznosa od 2.295.339 KM. Prema našim saznanjima ova revizija još uvijek nije okončana.

- **Tražbine od HP Mostar**

Odnose se na tražbine od HP Mostar u ukupnom iznosu od 57.308 KM, po osnovu zajedničkog ulaganja i troškova prema Sporazumu o rekonstrukciji i korištenju zajedničkog parking prostora. HT Mostar je finansirao projekat, a HP Mostar se obvezao da će nakon završetka radova refundirati srazmjerni udio i po osnovu stalnih sredstava koja koristi HP Mostar.

Ostala kratkoročna ulaganja

Ova ulaganja odnose se na depozit kod “UniCredit banke” u iznosu od 2.500.000 KM, dat kao garancija za uzeti kredit po Ugovoru br.19/0321/2004, u iznosu od 10.500.000 KM i rokom otplate do 28.10.2005. godine. Po istom je sklopljen Aneks I ugovora, po kojem se poduzeću odobrava povećanje kamatne stope na namjenski depozit sa 0,8 % na 2,19 %, a koji služi kao instrument osiguranja prethodnog kredita. Namjenski depozit u iznosu od 2.500.000 KM sa kamatnom stopom od 2,19 % vezan je do krajnjeg izmirenja obveza po

kratkoročnom kreditu s tim da se poduzeće obvezuje da će nakon izmirenja obveza po kreditu, ovaj depozit oročiti po istoj kamatnoj stopi sa najkraćim rokom do 31.12.2005.godine.

Pored navedenog, na ostalim ulaganjima knjižene su i pozajmice u iznosu od 152.866 KM koje je ranije poduzeće HTP d.o.o. još ranije (u 1996. i 1997. godini) dalo tvrtki "Vitezit". Pošto ista tvrtka nije bila u mogućnosti vratiti pozajmice, ova tražbina će se nadomiriti ustupanjem njegovog zemljišta HT-u Mostar na kojem se već nalazi njihova poslovna zgrada. Kako isto još uvijek nije upisano u zemljišne knjige ova transakcija se i dalje vodi na tražbinama. Po njegovom upisu prenijeće se u imovinu HT Mostar.

Obračunati prihodi

Obračunati prihodi u iznosu od 165.718 KM odnose se na obračunate, a nefakturirane prihode po međunarodnom TK prometu. Na osnovu procjene službe marketinga koja kvartalno daje podatke o prihodima i rashodima sa međunarodnim operaterima vrši se knjiženje, bilo na unaprijed naplaćene prihode ili na unaprijed obračunate rashode, ovisno od toga koji je veći promet. Kada stigne faktura od međunarodnih operatera vrši rasknjižavanje u korist prihoda ili rashoda, ovisno od fakture.

5.6. Novčana sredstva

Novčana sredstva iskazana kao gotovina i ekvivalenti gotovine, na dan 31.12.2005. iznosila su:

	- u KM -	
	31.12.2005.	31.12.2004.
Gotovina i ekvivalenti gotovine	6.015.001	3.778.263
Žiro račun i tekući računi	3.893.784	511.007
Blagajna	10.228	9.362
Devizni račun	2.110.989	527.013
Depoziti kod banaka sa dospijanjem do 3 mjeseca	0	2.730.881

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na sredstva koja se vode na računima i u blagajni. Računi su otvoreni kod slijedećih poslovnih banaka: "Uni credit Zagrebačka banka", "Raiffeisen bank" i "Hypo Alpe-Adria bank". Za devizne račune na kojima su sredstva u stranim valutama u knjigovodstvu se sve te transakcije izražavaju u konvertibilnim markama upotrebom tečaja važećeg na dan transakcije. Na dan sastavljanja bilanca uzima se važeći tečaj na taj dan kada se tečajne razlike iskazuju ili na prihodima ili na rashodima od financiranja, ovisno od efekata tečajnih razlika.

5.7. Kapital

U financijskim izvješćima HT Mostar iskazan je slijedeći kapital:

	- u KM -	
	31.12.2005.	31.12.2004.
KAPITAL		
Temeljni kapital	184.458.873	182.249.294
Neto dobitak	1.158.170	2.761.973

U proteklom periodu poslovanja društvo HT Mostar ostvarivalo je dobit. Evidentno je smanjenje dobiti iz godine u godinu. Tako je ostvarena dobit u 2003. godini iznosila 6.140.088 KM, u 2004. godini 2.761.973 KM, dok je neto dobit za 2005. godinu iskazana u Bilanci uspjeha iznosila 1.158.170 KM. Po odlukama vlasnika kapitala, svake godine isplaćivala se dividenda. Za 2003. godinu isplaćeno je 10 %, dok je za 2004. i 2005. godinu isplaćeno 20 % od ostvarene neto dobiti. Preostala dobit raspoređivala se u kapital ili investicije. Obzirom na nepravilan način priznavanja povrata udjela u Eronet-u, kapital HT Mostar nije povećan. Isti je u odnosu na početno registrirani neznatno uvećan i to samo iz vlastitih rezultata poslovanja. U vezi diobe ostvarene dobiti za 2005. godinu, Skupština HT Mostar je na sjednici održanoj 18.05.2006. godine donijela Odluku o diobi dobiti. Sukladno istoj odluci, nakon isplate dividende za 2005. godinu, u ukupnom iznosu od 347.451 KM, u temeljni kapital raspoređeno je 810.719 KM.

Ukupni temeljni kapital HT Mostar iznosi 185.269.592 KM, sa slijedećom strukturom:

	Iznos udjela	Učešće
Državni kapital - Federacija BiH	116.275.196	62,76 %
HT d.o.o. Zagreb	56.118.159	30,29 %
HP d.o.o. Zagreb	12.876.237	6,95 %
Ukupno	185.269.592	100,00 %

Naprijed navedeni iznos temeljnog kapitala utvrđen odlukom Skupštine i Statutom je i registriran kod nadležnog Općinskog suda u Mostaru, rješenjem broj: Tt-O-634/06, od 21.09.2006. godine.

5.8. Obveze

U financijskim izvješćima HT Mostar iskazane su slijedeće obveze:

	31.12.2005.	31.12.2004.
O b v e z e		- u KM -
Dugoročne obveze	86.602.377	83.679.656
Dugoročni krediti od banaka	24.804.518	8.679.495
Dugoročni robni krediti	7.179.568	7.397.404
Ostale dugoročne obveze	48.997.117	60.591.780
Unaprijed naplaćeni i odgođeni prihodi	5.621.174	6.251.614
Kratkoročne obveze	72.015.266	91.963.183
Kratkoročni krediti	0	21.000.000
Ostali kratkoročni krediti	5.397.106	4.761.824
Obveze prema ostalim dobavljačima	5.126.450	7.624.867
Obveze prema zaposlenim	83.660	257.119
Obveze za porez na promet proizvoda i usluga	498.383	656.530
Obveze prema sudionicima u dobiti	0	(27.897)
Obveze iz komis.i konsign.poslova i ostale kratk.obveze	13.541.559	23.470.485
Obveze za ostale poreze,doprinos i druge obveze	186.503	276.613
Obračunati a neplaćeni rashodi	162.312	291.085
Unaprijed naplaćeni i odgođeni prihodi	14.509.873	1.143.137
Ostala kratkoročna razgraničenja	32.509.420	32.509.420
Ukupno	158.617.643	174.883.476

Dugoročne obveze:

- **Dugoročni krediti od banaka u iznosu od 24.804.518 KM i robni krediti u iznosu od 7.179.568 KM odnose se na slijedeće:**
- kredit Uni Credit Zagrebačke banke d.d Mostar, u iznosu od 10.500.000 KM, za finansiranje GSM dozvole, sa dospjećem 01.10.2015. godine, isti se otplaćuje mjesečno, uz godišnju kamatu od 6,8 %;
- kredit Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo, preostali iznos od 10.062.500, za finansiranje GSM dozvole, sa dospjećem 07.07.2015. godine, mjesečnom otplatom, uz kamatnu stopu od šestomjesečni EURIBOR + 4,3 %;
- kredit European Bank for Reconstrucion and Development (EBRD), London, iznos od 4.401.260 KM, za finansiranje nabave opreme, sa dospjećem 12.03.2012.godine,isti se otplaćuje polugodišnje, uz kamatnu stopu šestomjesečni EURIBOR;
- krediti Transmadrid S.A. authorized by Amper S.A. and Alcatel Cable Iberica S.L.Španjolska, iznos od 3.455.425 KM, za finansiranje nabave opreme, otplaćuje se mjesečno, počev od 21.10.2011. godine, sa dospjećem 21.10.2032. godine, uz godišnju kamatu od 0,3 %;
- kredit Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo, reprogramirani kratkotrajni kredit, preostali iznos je 2.116.222 KM, dospijeva 01.11.2008. godine, otplaćuje se mjesečno, uz kamatnu stopu od 6,95 %;

- kredit Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo, reprogramirani kratkotrajni kredit, iznos od 1.928.571 KM, dospijeva 30.04.2010. godine, otplaćuje se mjesečno, uz kamatnu stopu od 6,95 %;
- kredit Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo, reprogramirani kratkotrajni kredit, iznos od 1.595.216 KM, isti dospijeva 01.06.2009. godine, otplaćuje se mjesečno, uz kamatnu stopu od 6,95 %;
- kredit Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo, iznos od 1.499.999 KM, dobiven za financiranje nabave opreme, dospijeva 14.06.2009. otplaćuje se mjesečno, uz kamatnu stopu od 8,95 %.
- kredit Uni Credit Zagrebačke banke d.d Mostar, za financiranje nabave opreme, preostali iznos 819.550 KM; dospijeva 31.03.2009. godine, a otplaćuje se mjesečno, uz godišnju kamatu od 9 %.
- kredit Uni Credit Zagrebačke banke d.d Mostar, u iznosu od 719.937 KM; za financiranje nabave opreme, dospijeva 01.12.2007. godine, a otplaćuje se mjesečno, uz godišnju kamatu od 9 %.
- **Ostale dugoročne obveze u najvećem dijelu se odnose na dugoročne obveze po osnovu dobivene GSM licence (48.580.926 KM).**
- **Unaprijed naplaćeni i odgođeni prihodi odnose se na donacije, dobivene od raznih donatora u različitom obliku, ali u najvećem dijelu u opremi.**

Kratkoročne obveze:

- **Obveze prema dobavljačima**
Nastale su po osnovu isporuke roba i izvršenih usluga.
- **Obveze iz komisionih i konsignacijskih poslova i ostale obveze.**
Ove obveze u najvećem dijelu odnose se na kratkoročne obveze - otplatu GSM licence za tekuću godinu (11.816.131 KM), obveze po Sporazumu iz zajedničkog duga prema HP Mostar (418.322 KM, u vezi plaćenog iznosa «Hercegovina osiguranju» i potraživanja od «Euroherc-osiguranja»), ostale kratkoročne obveze – odgođeni prihod od donacija (649.392 KM) i sl.
- **Unaprijed naplaćeni i odgođeni prihodi**
U najvećem dijelu se odnosi na unaprijed naplaćeni trošak amortizacije GSM licence i kamate po osnovu otplate GSM licence od Eronet-a (13.526.190 KM).
- **Ostala kratkoročna razgraničenja**
Odnose se na povrat udjela u društvu Eronet. Temeljem pravomoćne sudske presude, povrat većinskog udjela od 51 % u Eronet-u u nominalnoj vrijednosti registriranog kapitala na dan 01.12.2004. godine, u iznosu od 32.509.420 KM, u HT Mostar nisu priznali kao prihod, već kao odgođeni prihod na poziciju kratkoročnih razgraničenja. Ovakvim računovodstvenim postupkom, ostali prihodi podcijenjeni su za najmanje navedeni iznos (a samim tim i zadržana dobit), što je imalo značajan utjecaj i na prezentiranje finansijskih izvješća.

Značajne ugovorene obveze:

- **Obveze prema HP Mostar**
Preostale obveze HT Mostar prema HP-u Mostar zaključno sa 31.12.2005. godine iznose 45.658.410 KM. Uprava HT Mostar je na sjednici održanoj 27.12.2005. godine, donijela Odluku o reprogramiranju ukupne obveze HT Mostar po osnovi dotiranja HP Mostar. Dotacije za pokriće operativnih troškova HP Mostar umanjene su za 2.000.000 KM za 2005, 2006. i 2007. godinu i za isti iznos povećana je obveza HT Mostar za 2008, 2009. i 2010. godinu. HT Mostar izvršio je obvezu dotiranja HP Mostar za 2005. godinu, sukladno gore navedenoj Odluci o reprogramiranju obveze prema HP Mostar. U 2005. godini, HP-u Mostar doznačeno je ukupno 12.116.216 KM, od čega 9.966.693 KM za troškove sufinansiranja, a preostalih 2.149.523 KM za investicije.
- **Obveze po osnovu GSM licence**
Dospjele obveze po osnovu GSM licence (Dozvole) uredno su izmirene. Preostale obveze na dan 31.12.2005. godine iznose 98.000.000 KM. Ugovorom o GSM licenci HT Mostar se obvezao osigurati dostupnost licenciranih usluga za 80 % populacije i 80 %-tnu pokrivenost glavnih cestovnih pravaca u BiH u roku od dvije godine od dana izdavanja licence. Taj rok istekao je 12.10.2006. godine.

5.9. Potencijalne obveze

- **Po osnovu Projektnog ugovora o kreditu**

Prema Projektnom ugovoru o kreditu sklopljenim u 1998. godini između ranijeg HTP d.o.o. Mostar i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), HT Mostar (i sve njegove podružnice) obvezalo se uspostaviti adekvatne procedure koje će omogućiti sastavljanje financijskih izvješća sukladno priznatim Međunarodnim računovodstvenim standardima. Prednik HT Mostar također se obvezao pridržavati i određenih financijskih klauzula iz ugovora. HT Mostar se ne pridržava svih financijskih klauzula, niti je konsolidiralo financijska izvješća nakon sticanja udjela u Eronet-u. Po ovom osnovu nikakve rezervacije nisu uključene u financijska izvješća, niti u HT Mostar raspoložu sa informacijama o eventualnim sankcijama koje bi se nepovoljno odrazile na preostalu otplatu kredita.

- **Po osnovu povrata udjela u Eronet-u**

Postoji neizvjesnost u svezi nadoknade koju bi HT Mostar bio dužan podmiriti prema bivšim vlasnicima udjela u Eronet-u. Istovremeno, HT Mostar je putem opunomoćenog advokata podigao tužbe protiv istih radi stjecanja dividende bez osnova. Uprava posjeduje procjene potencijalne obveze prema bivšim vlasnicima udjela u Eronet-u. Procijenjeni iznos ove obveze nije iskazan u financijskim izvješćima obzirom da je ugovorom sa Eronet-om regulirano da će se svi izdaci vezani za Eronet refundirati od strane istog društva.

5.10. Izvanbilančna evidencija

Na poziciji izvanbilančne evidencije došlo je do povećanja u odnosu na prethodnu godinu, u iznosu od 51.966.121 KM. Razlog za to su proknjižene obveze po osnovu sufinanciranja HP Mostar i to u iznosima: 5.363.498 za investicije i 40.294.912 KM za troškove. Sa izvanbilančne pozicije se svake godine skida dio koji se odnosi na tu godinu po Ugovoru o sufinanciranju. U izvanbilančnoj evidenciji su knjižene i čip kartice i pre paid kartice po prodajnim cijenama Od.1.1.2005. uveden je novi način knjiženja ovih kartica. Naime, prihodi od prodaje čip i pre paid kartica evidentirali su se do 01.01.2005. godine na temelju ispostavljenih računa kupcu za prodane kartice. Kako se prihod priznaje u obračunskom razdoblju u kojem su pružene usluge, a kod čip kartica su telefonski razgovori obavljani preko ovih kartica tj, utrošeni impulsi mjerilo obavljene usluge, a ne ispostavljene fakture kupcu za prodane kartice, u HT Mostar se prešlo na izvanbilančnu evidenciju prodanih kartica po ispostavljenim fakturama, a u knjigovodstvu se knjiže prihodi po osnovu ostvarenih impulsa.

U izvanbilančnoj evidenciji knjižene su i obveze po kamatama za GSM licencu u ukupnom iznosu obveze, a rasknjižavanje se vrši kvartalno i u onolikom iznosu obveze koji se odnosi na taj period kao i tražbine od kupaca koja su isknjižena iz Glavne knjige, a odnose se na isknjižene tražbine od kupaca za kreditirane usluge za demontirane telefonske priključke za koje je izvjesnost naplate nikakva i iskazana su u iznosu od 4.352.549,20 KM, ali se ipak vode u vanbilančnoj evidenciji za što je donesena Odluka br.D-61-32-12/04 od 07.12.2004. godine. U knjigovodstvu je po osnovu ove Odluke rasknjiženo 4.253.820.72 KM jer nije rasknjižena tražbina od Federalnog ministarstva obrane. Za eventualno naplaćene tražbine provesti će se knjiženje u izvanbilančnoj evidenciji smanjenjem tražbina, a u bilančnoj evidenciji kao prihod od naplate isknjiženih tražbina.

5.11. Prihodi

U financijskim izvješćima za 2005. godinu, ukupni prihodi iskazani su u iznosu od 107.757.427 KM i ostvareni su u nivou planiranih koji su iznosili 108.190.800 KM. U odnosu na ostvarene prihode u 2004. godini, manji su za 6 %, što je posljedica supstitucije fiksne telefonije mobilnom, smanjenja cijena poziva i smanjenje cijena pretplate koje su propisane od RAK-e. U HT Mostar smatraju da je razlog pada prihoda i primjena nove tarifne politike od 01.01.2005. godine, sekundarno tarifiranje umjesto impulsiranog, nepovoljno makro ekonomsko okruženje, kao i naplata RTV pristojbe putem računa TK usluga.

Struktura ostvarenih prihoda bila je sljedeća:

Vrsta prihoda	- u KM -	
	31.12.2005.	31.12.2004.
Prihod od tf prometa	48.054.414	58.065.314
Prihod od tf pretplate	8.179.987	7.295.975
Prihod od instalacijskih pristojbi	648.207	930.090

Prihod od pretplate na Internet	1.068.771	714.014
Prihod od impulsa i dodatnih usluga	381.744	590.433
Prihod od prepaid kartica	344.429	534.380
Prihod od zakupa kapaciteta	12.510.347	9.740.952
Prihod od međuoperatorskog prometa	23.628.878	22.798.726
Naplaćene otpisane tražbine	3.483.357	7.456.971
Ostali prihodi	9.457.293	6.749.103
Ukupan prihod	107.757.427	114.875.958

Prema Računovodstvenim politikama HT Mostar, prihodi se priznaju na osnovu ispostavljenih faktura ako se sa sigurnošću može procjeniti naplata, a ako je rizik naplate veći od uobičajenog, knjiži se kao odgođeni prihod. Prihod predstavlja iznos koji je preduzeće fakturiralo za izvršene usluge, umanjen za porez. Prihodi od poziva mjere se na osnovu utrošenih impulsa u trenutku završetka poziva u okviru mreže Preduzeća. Prihodi od najamnine priznaju se ravnomjerno u razdobljima na koje se obračun odnosi. Prodaja pretplatničkih kartica (prepaid i čip kartice) knjiži se na izvanbilančnoj evidenciji po osnovu ispostavljenih faktura za prodane kartice, a u knjigovodstvu se prihod knjiži po osnovu utrošenih impulsa sa prodanih kartica. Prihodi od aktivnosti instaliranja i povezivanja priznaju se u istom periodu kada se priznaju i pripadajući troškovi.

Najveće odstupanje, odnosno, pad ostvarenih prihoda u odnosu na prethodnu godinu je kod naplaćenih otpisanih tražbina. Kao razloge za to, u HT Mostar navode, uključenje RTV pristojbe u telefonski račun, prelazak na novi sistem obračuna i besplatnog prometa koji je propisala RAK, smanjenje cijena instalacijskih pristojbi, kao i provođenja akcije besplatnog priključenja.

Na poziciji ostalih prihoda najveće prihode čine:

- Prihodi od naknade troškova amortizacije za GSM licencu koje HT Mostar refundira od Eronet-a u iznosu od 6.753.075 KM,
- Naknadno utvrđeni prihodi iz ranijih godina po osnovu međunarodnog TK prometa na osnovu sravnjenja sa međunarodnim operaterima u iznosu od 645.548 KM,
- Prihodi od ostalih dugoročnih rezervisanja – Donacije koji su ostvareni u iznosu od 790.190 KM, a odnose se na prihode od amortizacije doniranih stalnih sredstava u skladu sa MSFI – 20.
- Prihodi od naplate štete ostvareni su u iznosu od 204.913 KM, a odnose se na naknade šteta od «Euroherc osiguranja» po osnovu uništene imovine,
- Prihodi od financiranja u iznosu od 292.294 KM, odnose se na kamate i pozitivne tečajne razlike,
- Prihodi od ugovorenih i naplaćenih penala u iznosu od 60.142 KM, odnose se na prihode ostvarene po osnovu prekoračenja roka u isporuci ili nepoštivanja ugovorenih rokova.

5.12. Rashodi

Rashodi se u finansijskim izvješćima priznaju primjenom računovodstvenog načela sučeljavanja prihoda i rashoda, direktnim povezivanjem troškova sa odgovarajućim prihodovnim transakcijama i sistemskom alokacijom troškova nabavke tokom vijeka trajanja nastalog troška. Ukupni rashodi u 2005.godini iznosili su 106.545.823 KM i za 4,49 % manji su u odnosu na prethodnu godinu. Struktura ostvarenih rashoda daje se u slijedećoj tabeli:

Vrsta rashoda	31.12.2005.	31.12.2004.
		- u KM -
Troškovi prodanih proizvoda	115.959	0
Troškovi prodanih usluga	16.790.239	18.441.667
Administrativni troškovi	68.974.114	62.251.314
Rashodi od otpisa ulaganja	0	73.310
Kamate	1.158.182	1.755.017
Kursne razlike	620.163	319.129
Neotpisana vrijednost materijala	1.097.615	2.479.947
Otpis vrijednosti zastarjelih zaliha	81.123	548.772
Manjkovi	73.402	69.585
Kazne, penali	39.272	75.743
Otpis nenaplaćenih tražbina i ulaganja	4.220.845	9.569.508

Smanjenje vrijednosti stalnih sredstava	11.406	57.780
Ostali rashodi	13.363.503	15.921.584
Ukupni rashodi	106.545.823	111.563.356

Značajniji i karakterističniji rashodi odnosili su se na slijedeće:

- Troškovi prodanih proizvoda odnosili su se na troškove izgradnje u vlastitoj režiji, dok su se troškovi prodanih usluga odnosili na TK usluge međunarodnog i domaćeg prometa.
- Administrativni troškovi predstavljaju troškove poslovanja i o njima će se posebno obrazložiti.
- Kamate su nastale po osnovu uzetih kredita od banaka i organizacija, po osnovu financijskog lizinga, a dio se odnosi i na zatezne kamate.
- Najveći dio neotpisane vrijednosti materijala odnosio se na neamortiziranu vrijednost rashodovane opreme i otuđenih stalnih sredstava, koja je iznosila 736.483 KM.
- Otpis nenaplativih tražbina i ulaganja odnosio se na vrijednosno usklađivanje kratkoročnih tražbina (3.062.818 KM), ispravku nenaplaćenih tražbina po nalogu vanjske revizije iz prethodne godine (1.100.000 KM), dok se preostali dio odnosio na usklađenja tražbina od kupaca u manjim iznosima.
- Donacije date drugima po odlukama Nadzornog odbora, u iznosu od 73.386 KM, isplaćene su sukladno Zakonu o donacijama.
- U okviru ostalih rashoda, najveći dio odnosio se na troškove sufinanciranja HP Mostar, u iznosu od 12.116.216 KM, od čega je 9.966.693 KM dato za sufinanciranje troškova, a preostalih 2.149.523 KM za sufinanciranje investicija.

U strukturi rashoda, najveći dio odnosio se na administrativne troškove, koji u biti predstavljaju troškove poslovanja. Od ukupnih troškova poslovanja, datih u slijedećoj tabeli:

Troškovi poslovanja	31.12.2005.	31.12.2004.
(preneseni sa k-ta 371), i to:		
Troškovi materijala, energije i rezervnih dijelova	4.697.791	4.539.920
Amortizacija	23.890.877	18.831.165
Bruto plaće zaposlenih	22.800.770	22.437.756
Ostali troškovi zaposlenih	5.011.982	4.943.116
Usluge održavanja	2.579.881	2.374.578
Zakupnine	889.951	739.548
Ostale usluge i troškovi	30.982	65.899
Troškovi reklame i propagande	1.193.793	873.808
Troškovi osiguranja	961.949	941.559
Bankovne usluge	700.673	803.731
Troškovi reprezentacije	268.558	294.467
Dnevnice i putni troškovi	224.511	236.122
Naknade radnicima i stanovništu	1.439.637	1.265.577
Doprinosi, članarine i druga davanja	414.537	419.083
Porezi koji ne zavise od financijskog rezultata	141.876	75.411
PTT troškovi	1.455.398	1.411.566
Ostali troškovi poslovanja	2.386.906	2.040.692
Raspored troškova za obrač. učinaka proizv. i usluga	(115.959)	(42.682)
Ukupno	68.974.114	62.251.314

revidirali smo značajnije i karakteristične troškove.

Plaće zaposlenih

- **Obračun i isplata plaća u 2005. godini**

U strukturi troškova poslovanja, značajni troškovi odnosili su se na plaće. Plaće i naknade plaća regulirane su odredbama člana 37. do 49. Kolektivnog ugovora za zaposlenike Hrvatske pošte i telekomunikacija Mostar iz 2002. godine i odredbama člana 6. do 31. Pravilnika o radu – Prilog III - Plaće, dodaci i naknade plaća, iz 2004. godine. Prema ovim aktima, **osnovna plaća** je proizvod **najniže**

plaće i koeficijenta složenosti poslova koje zaposlenik obavlja. **Najniža** osnovna plaća **ne može** biti manja od prosječne plaće zaposlenika u Federaciji BiH. **Na najnižu** osnovnu plaću zaposlenika **primjenjuju** se koeficijenti iz platnih razreda od 1,00 do 4,60. Sukladno naprijed navedenim aktima, koncem kolovoza, sa svim zaposlenicima zaključeni su pojedinačni ugovori o radu. **Najniži koeficijent** koji je primijenjen za jednostavne i manje složene poslove iznosio je **1,40**. Nakon potpisivanja ugovora o radu, Uprava je donijela Odluku o visini startne osnovice za obračun plaće po koeficijentima za mjesec rujan 2004. godine, u iznosu od 436 KM. Iako je Kolektivnim ugovorom regulirano da se izmjena osnovne plaće obavezno vrši kada troškovi života porastu za 3 % ili više (za isti postotak treba da se poveća i osnovna plaća), naprijed navedena startna osnovica nije se mijenjala. Radi toga nije ni bilo povećanja plaća u 2005. godini u odnosu na prethodnu godinu. Ovakve plaće se još uvijek isplaćuju. Sukladno Pravilniku o radu (Prilog III - Plaće, dodaci i naknade plaća), Uprava i Sindikat mogli su dogovorom odrediti i nižu osnovnu neto plaću, ovisno o financijskim mogućnostima Društva, ali se te aktivnosti izostale. Stoga su se plaće u proteklom periodu isplaćivale prema utvrđenoj startnoj osnovici iz 2004.godine. Obračun i isplate plaća vršile su se po organizacionim jedinicama (TKC-ima) dva puta mjesečno. Prilikom isplate plaća uplaćivale su se propisane obveze, porez na plaću i pripadajući doprinosi. Prosječni ostvareni bruto osobni dohodak po zaposleniku u 2005. godini iznosio je 1.574 KM, a prosječni neto osobni dohodak 936 KM.

- **Obračun razlike u plaći za period od 2002. do 2005. godine.**

U HT Mostar nisu poštivali Kolektivni ugovor potpisan sa resornim Ministarstvom 2002. godine. Iako prema Kolektivnom ugovoru **najniža neto osnovna plaća** zaposlenika (koja **ne uključuje** koeficijente iz platnih razreda) **ne može biti manja** od prosječne mjesečne plaće zaposlenika u Federaciji BiH, startna osnovica utvrđena u rujnu 2002. godine, u iznosu od 436 KM, nije se povećavala. U proteklom periodu Uprava i organi upravljanja, u dogovoru sa Sindikatom, nisu odredili nižu osnovnu plaću, a što su mogli prema Kolektivnom ugovoru. Time bi se ispoštovao i Kolektivni ugovor, a i isplata plaća vršila prema vlastitim mogućnostima. Na zahtjev Sindikata i zaključka sa zajedničkog sastanka Uprava HT-a, HP-a, Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Sindikata, Uprava HT Mostar je na sjednici održanoj 16. rujna 2005.godine, donijela Odluku o obračunu razlike plaće za period od 10.08.2002. do 30.09.2005. godine, sukladno Kolektivnom ugovoru iz 2002. godine. Po okončanju obračuna, sačinjeno je Izvješće, prema kojem je zaposlenima u HT Mostar, **obračunata razlika plaća u ukupnom iznosu od 19.434.461 KM**. Na daljim sjednicama Uprave, nije više bilo rasprava po ovom pitanju. Tražbine nisu evidentirane u financijskim izvješćima, ali je obračun dostavljen resornom Ministarstvu.

Obzirom da nije bilo mogućnosti za retroaktivnu isplatu, predloženo je da se ove tražbine zaposlenih uključe u početnu bilancu i da zaposleni po osnovu istih postanu dioničari. Ovo nisu prihvatili predstavnici vlasnika kapitala. Uprava smatra da se obračun plaća i njegova isplata vršila sukladno financijskim mogućnostima. Rezultati poslovanja su bili takvi da nisu bili u mogućnosti ispoštovati Kolektivni ugovor. Sve je to je poznato i organima upravljanja i Sindikatu, čiji su predstavnici bili prisutni na svim sjednicama Nadzornog odbora na kojima su se usvajali dosadašnji godišnji planovi poslovanja. Ovih dana potpisan je novi Kolektivni ugovor. Neizvjesnost u vezi načina rješavanja i izmiranja ovih tražbina koja nisu ni evidentirana u financijskim izvješćima postoji. Posebno ako se ima u vidu najavljena privatizacija.

Ostali troškovi zaposlenih

		- u KM -
Ostali troškovi zaposlenih	5.011.982	4.943.116
Topli obrok	2.945.968	2.925.564
Regres	783.381	757.550
Prijevoz na posao i sa posla	740.933	704.303
Ostali troškovi zaposlenih - božićnica	542.700	555.699

- Topli obrok isplaćen u 2005.godini, u ukupnom iznosu od 2.945.968 KM, isplaćivao se mjesečno, sukladno važećim propisima i vlastitim aktima.
- Regres za godišnji odmor isplaćen je u ukupnom iznosu od 740.933 KM. Osim za članove Uprave, regres je obračunat i isplaćen sukladno odluci, u dva dijela, linearno, 600 KM po djelatniku (dva

puta po 300 KM). Obračun regresa vršen je diferencirano, po radniku. Na razliku više isplaćenog pojedinačnog iznosa regresa od utvrđenog – neoporezivog, obračunat je i uplaćen pripadajući porez.

- Na ime troškova prijevoza na posao i sa posla utrošeno je 740.933 KM.
- Troškovi božićnice iznosili su 542.700 KM. Prilikom isplate obračunat je i uplaćen pripadajući porez.

Troškovi reklame i propagande

		- u KM -
Troškovi reklame i propagande	1.193.793	873.808
Troškovi reklame i propagande	549.108	401.304
Sponzorstva	644.685	472.504

- U okviru ovih troškova, na reklamu i propagandu utrošeno je 549.108 KM, dok su troškovi sponzoriranja iznosili 644.896 KM. Kao i prethodnih godina, pojedinačne odluke o sponzoriranju donosila je Uprava. Sa svim korisnicima zaključeni su ugovori.

Troškovi osiguranja

Na ime troškova osiguranja isplaćeno je 961.949 KM. Isti su nastali po osnovu Ugovora sklopljenog još 18.01.2002. godine, između tadašnjeg HPT d.o.o. Mostar i osiguravajuće kuće «Euroherc-Osiguranje». Ova tvrtka odabrana je na tenderu provedenom krajem 2001. godine. Od sklapanje ugovora sa ovom tvrtkom pa sve do 2006. godine, u HT Mostar nisu provodili postupak izbora osiguravatelja sukladno važećem Zakonu o javnim nabavkama BiH, njegovim provedbenim i vlastitim aktima kojima su regulirane javne nabavke.

5.13. Sudski sporovi

Tužbe protiv korisnika TK usluga

Na sjednicama Uprave redovno se izvještava o utuženim korisnicima TK usluga po TKC-ima. Tako je na 39. sjednici Uprave održanoj 19.09.2006. godine, Uprava informirana o ukupnim utuženjima po navedenom osnovu. Ukupno stanje duga od rujna 2003. godine do 14. rujna 2006. godine iznosilo je 3.170.706 KM. Podignuto je 7.975 tužbi, od čega su okončane tužbe u ukupnom iznosu od 1.506.191 KM, dok se aktivno tužbi još 1.664.515 KM.

Tužba protiv bivših vlasnika Eronet-a

Na XXXII sjednici Uprave održanoj 12. listopada 2005. godine jednoglasno je donesena Odluka o pokretanju tužbe protiv bivših vlasnika Eronet-a (Hercegovina osiguranje, Alpina Komerc i općina Grude), obzirom da su se stekli uvjeti za pokretanje tužbe za povrat isplaćenog dijela dividende za 2002. godinu. Tužbeni zahtjev je 510.000 KM. Prema informaciji i pravnom mišljenju advokata koji zastupa HT Mostar, od 30.11.2006. godine, nadležni sud se još nije oglasio po predmetnoj tužbi.

Tužba protiv Monet-a

Ugovorom o tehničkoj suradnji i najmu telekomunikacijske kanalizacije za polaganje cijevi za kablovsku televiziju, potpisanim sa tvrtkom «Monet» d.o.o. iz Mostara 2002.godine, nije regulirano pitanje visine naknade. Prema izjavama odgovornih osoba, ugovor je sklopljen uz konsultiranje ovlaštenih predstavnika RAK-e, sukladno CRA pravilu 7/2001. Ugovorne strane su se usaglasile da će plaćanje eventualne razlike u kapacitetima biti realizirano aneksima ugovora koje tvrtka »Monet« nikada nije potpisala. Ista nije prihvatila ni prijedlog novog ugovora sačinjenog od strane specijalnog revizora za FBiH i RS, koji joj je upućen 2003. godine. Stoga joj je Uprava HT Mostar početkom 2004. godine poslala opomenu pred tužbu, zatraživši obustavu daljih radova na proširenju mreže. Iste godine imenovano je zajedničko povjerenstvo čiji je zadatak bio utvrditi obim izvršenih radova. Povjerenstvo sačinilo je Izvješće o izvršenim radovima, od 07.09.2004.godine, u kojem se ne spominje vrijednost izvršenih radova. Mi smo i u prethodnom Izvješću ukazali da je **ugovor** sa tvrtkom »Monet« bio **štetan** za HT Mostar. Preporučili smo da ako nije bilo drugog načina da se ugovorne strane dogovore o visini naknade, Uprava je trebala postupiti sukladno članku 7. CRA Pravila iz 2001. godine i obratiti se RAK-e. U HT Mostar su tek krajem 2005. godine pokrenuli aktivnosti na rješavanju postojećeg stanja. Na sjednici Uprave održanoj 09.12.2005. godine, zaključeno je da se podigne tužba protiv »Monet«-a, a na sjednici

održanoj 16.03.2006. godine, razmatren je prijedlog tužbe. Uprava je upoznata da tužbu ranije nisu podigli iz razloga što nisu mogli utvrditi visinu naknade. Nakon što su utvrdili ukupnu visinu naknade za dosadašnje korištenja vodova u iznosu od cca 514.000 KM, pripremili su prijedlog tužbe protiv »Monet«-a. Tužba je putem opunomoćenog advokata nadležnom sudu predata u svibnju 2006. godine i postupak je u toku.

Tužbe protiv HT Mostar

Prema prezentiranoj dokumentaciji u HT Mostar raspolažu sa informacijama da su od strane pravnih i fizičkih lica protiv HT Mostar pokrenute tužbe po različitim osnovama (radni odnosi, naknade šteta, neosnovano bogaćenje i sl.), u ukupnom iznosu od 385.000 KM.

5.14. Javne nabavke

U revidiranoj godini u HT Mostar donesen je Pravilnik o javnim nabavkama. U cilju utvrđivanja ispravnosti postupka i provedenih procedura sukladno važećem Zakonu o javnim nabavkama, metodom slučajnog uzorka izvršili smo uvid u dokumentaciju vezanu za postupak provedenih slijedećih nabavki:

- Izgradnja svjetlosne kableske kanalizacije na relaciji Bosanko Grahovo – Drvar – Oštrej. Vrijednost ugovora je 250.705 KM;
- Nabavka poslužitelja za Internet usluge i računalne opreme za potrebe HT d.o.o. Mostar, putem 4 odvojena Lot-a. Vrijednost ugovora po Lot-ovima je: za Lot 1.-Isporuka i instalacija poslužitelja, 139.154 KM, za Lot 2.-Isporuka računalne opreme, 71.304 KM, za Lot 3.-Isporuka računala i pisača, 14.360 KM i za Lot 4.-Isporuka mrežne opreme, 7.576 KM;
- Nabavka bakarnih kabela, kablenskog pribora cijevi i zdenaca. Vrijednost ugovora je 1.468.435 KM;
- Nabavka i održavanje klima uređaja koji su podjeljeni na lotove: za Lot 1.- Nabavka i ugradnja klima uređaja, vrijednost ugovora je 86.585 KM i za Lot 2.- Održavanje klima uređaja, vrijednost ugovora je 7.000 KM;
- Postupak informatizacije finansijskog i materijalnog poslovanja HT Mostar. Vrijednost ugovora je 429.011 KM;

U revidiranoj tenderskoj dokumentaciji uvjerali smo se da su nabavke vršene sukladno zakonskim propisima i uvidom u finansijske kartice odabranih dobavljača ispoštovane su ugovorne obveze.

5.15. Služba unutarnje kontrole

Još uvijek postoje slabosti u funkcioniranju sistema internih kontrola. Iako su u HT Mostar donijeli većinu potrebitih internih akata i dalje su prisutni nedostaci i nedosljednost u njihovom sprovođenju. Ove slabosti konstatirala je i Služba unutarnje kontrole. Nisu otklonjeni nedostaci nadzora nad izvođenjem investicionih radova i tekućeg održavanja. Usljed nepostojanja pisanih procedura različito se postupa u načinu vođenja nadzora nad radovima izvođača ugovorenih radova. Nedovoljna pozornost pridaje se i planiranju izvođenja radova što uzrokuje kašnjenje i neokončanje u ugovorenom roku. I dalje su prisutni problemi neadekvatnih skladišnih prostora, posebice po pitanju zaštite od požara i krađe i neefikasnog i neracionalnog upravljanja zalihama. Potrebno je veću pozornost posvetiti usaglašavanju plana nabavki sa planom investicija i informatički uvezati skladišno poslovanje i materijalno knjigovodstvo na nivou Društva. I neuvezivanje on-line PIS aplikacije u TKC sa knjigovodstvom u izvršnoj direkciji predstavlja problem. Promet iz glavnih knjiga po TKC-ima unosi se mehanički i temeljem tako formirane knjige sačinjavaju se finansijska izvješća. Takav sustav je manjkav i podložan pogreškama. Uprava Društva nema u svakom trenutku dostupne sve podatke o stanju materijala u skladištima, naplata i obvezama po TKC-ima. I Pravilnik o reguliranju pretplatničkog odnosa iz 2003.godine različito se tumačio i primjenjivao po pojedinim TKC. Stoga je i u 2005. godini bila prisutna nepotpuna primjena propisa o naplatai tražbina. U TKC-ima nisu imali jedinstven pristup i nisu poduzimali iste mjere i radnje utuživanja. Stanje se popravilo u 2006. godini, nakon što je u mjesecu travnju donesen Naputak za proces podnošenja tužbi. Od tada odgovorne osobe TKC redovito sačinjavaju mjesečna izvješća o utuženim tražbinama.

Preporučujemo izradu Naputka o vođenju projekata i nadzora nad istim, kolaudaciju investicija u tijeku sa rokovima i potrebitom dokumentacijom.

Preporučujemo da se usuglasi Plan nabavke sa Planom investicija i redovitog održavanja, kako bi se izbjegla kašnjenja u izvođenju radova.

Preporučujemo povezivanje on-line softverskih aplikacija za skladišno poslovanje, materijalno knjigovodstvo i plaće.

Preporučujemo donošenje pisanih procedura sa postupcima i rokovima o svakoj poslovnoj transakciji na nivou Društva, kojih će se pridržavati svi uposleni.

5.16. Program privatizacije HT d.o.o. Mostar

Na osnovu Odluke Vlade FBiH, metodom Javne ponude dionica u 2002. godini privatizirano je 10 % od državnog kapitala koji je sa tadašnjeg poduzeća HTP d.o.o. Mostar prenesen na poduzeće HT Mostar u nominalnom iznosu od 10.997.274 KM. Prethodno je Agencija za privatizaciju u FBiH (u daljem tekstu – Agencija) donijela Privremeno rješenje o odobravanju Korigovanog Programa privatizacije i Početnog bilansa na dan 31.12.2001. godine. Prema istom rješenju, uvjet da se usvoji i donese Konačno rješenje o odobravanju Početnog bilansa je da poduzeće vrati u svoje poslovne knjige udjele u poduzeću »Eronet« d.o.o. Mostar i »Hercegovačkoj banci« d.d. Mostar i iste iskaže u početnoj bilanci stanja. Nakon što je po pravosnažnoj sudskoj presudi vraćen udjel u »Eronet«-u, početkom 2005. godine Agenciji je dostavljena Početna bilanca i Program privatizacije sa stanjem na dan 31. prosinca 2004. godine. **Zbog nepravilno iskazanog kapitala**, Agencija **nije prihvatila** dostavljenu bilancu, već je u drugoj polovici 2005. godine zatražila da se nova početna bilanca dostavi nakon procjene fer tržišne vrijednosti udjela u »Eronet«-u. Obzirom da to nije učinjeno, početkom 2006. godine Agencija je to ponovo zatražila. Istovremeno je održan i sastanak u Agenciji. Tom prilikom Agencija je upoznata sa pokrenutim postupkom pripajanja Eronet-a HT-u Mostar. Nakon usvajanja revidiranog izvješća o poslovanju za 2005. godinu, u svibnju 2006. godine, Agenciji je dostavljena nova Početna bilanca i Program privatizacije na dan 31.12.2005. godine. Obzirom na način iskazivanja i vrijednost iskazanih udjela u Eronet-u, **Agencija ni ovu bilancu nije prihvatila.**

5.17. Aktivnosti u svezi Plana reorganizacije

U cilju provođenja odluke Nadzornog odbora u svezi Plana reorganizacije, Uprave HT Mostar i HT Mobilne raspisale su tender i u svibnju 2006. godine izabrale zajedničkog međunarodnog revizora za obavljanje poslova procjene fer vrijednosti kapitala oba društva. Ovo su bile i jedine aktivnosti Uprave HT Mostar, obzirom da je cjelokupan postupak pripreme i izrade Plana reorganizacije provodilo zajedničko Povjerenstvo od 9 članova, u kojem je bio samo jedan član Uprave HT Mostar i uz aktivno učešće predstavnika vlasnika kapitala.

U postupku utvrđivanja procjene fer vrijednosti oba društva, Uprava HT Mostar nije se složila sa načinom utvrđivanja procjene. Prema njihovom mišljenju, prilikom procjene, nije uzet u obzir ni pravni aspekt Dozvole, to jest prava i obveze koje proističu za nositelja Dozvole. Uprava je smatrala da Dozvola ima svoju vrijednost i da je nije bilo primjereno vrednovati kroz naknadu za korištenje, jer se ista ne može prenositi. Činjenica je da je HT Mostar dobio GSM licencu, vraćeno mu je 51 % udjela Eronet-a, dobio je nove frekvencije i novi blok brojeva i potpisao protokol s druga dva operatora u BiH. Sve je to dobio HT Mostar, a ne Eronet. Stoga nije bilo nikakvog osnova uzimati u obzir pretpostavku da licencu posjeduje Eronet i isti upoređivati sa drugim operatorima u okruženju i Evropi, kako je prilikom procjene urađeno. **Eronet ne posjeduje Dozvolu** i isti za RAK ne postoji. Dozvolu je dobio HT Mostar. Čak i u slučaju neispunjenja uvjeta do 12.10.2006. godine i gubitka Dozvole, HT Mostar bi opstao i obavljao postojeću djelatnost. Dakle, za razliku od Eronet-a, stalnost poslovanja HT Mostar nije upitna. Ovo je veoma značajno i po našem mišljenju trebalo je da bude polazna osnova za procjenu fer vrijednosti, jer je i prema Okviru za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja, neograničenost vremena poslovanja jedna od temeljnih pretpostavki na kojima se sastavljaju finansijska izvješća. Upravo zahvaljujući Dozvoli koju je koristio, temeljni kapital Eronet-a je iz dobiti za 2004. i 2005. godinu, sa 63.743.961 KM povećan na 107.230.663 KM. Obzirom da HT Mostar posjeduje 51 % udjela u Eronet-u, njihova nominalna vrijednost sa 31.12.2005. godine iznosila je 54.687.638 KM, dok su preostalih 52.543.025 KM udjeli HT Zagreb. Stoga je stav predstavnika Uprave HT Mostar bio da nije korektno da ta vrijednost bude vrednovana samo u Eronet-u. Primjedbe i sugestije Uprave HT Mostar nisu uvažene.

Prema članku 64. Zakona o gospodarskim društvima, odluka o spajanju, podjeli ili promjeni oblika donosi se na temelju plana reorganizacije koji uprava i nadzorni odbor ili drugi organ svakog društva učesnika, ovlašten osnivačkim aktom ili statutom, moraju pripremiti i o njemu obavijestiti članove društva. Plan reorganizacije, pored ostalog treba da sadrži i opis, procjenu i raspodjelu imovine i obveza društava prethodnika, koji se prenose na društvo sljednika, sa izvještajem revizora. Revizor u svom pismenom izvještaju samo

uključuje mišljenje o tome da li je primjenjen odgovarajući metod. U predmetnom slučaju pripajanja Eronet-a HT-u Mostar, Nadzorni odbor HT Mostar zadužio je Upravu HT Mostar da pripremi Plan reorganizacije, sukladno Zakonu o gospodarskim društvima. Uprava je samo provela postupak izbora neovisnog revizora, odnosno, procjenitelja. U postupku pripreme Plana reorganizacije, procjena fer vrijednosti urađena je metodama koje nisu bile podržane od strane Uprave HT Mostar. Odabrana revizorska kuća pripremila je i obrazložila metode procjene fer vrijednosti kapitala i dala svoje prijedloge predstavnicima vlasnika kapitala.

Neovisno o predloženoj vlasničkoj strukturi od strane neovisnog procjenitelja, predstavnici Vlade FBiH i T-HT Zagreb dogovorili su novu vlasničku strukturu HT Mostar. Dana, 26.10.2006. godine, Vlada FBiH i HT-Hrvatske telekomunikacije Zagreb potpisali su Sporazum o Javnom poduzeću HT d.o.o. Mostar u skladu sa programom pripajanja HT Mobilne d.o.o. HT-u d.o.o. Mostar. Slijedom ranijih sporazuma, ovim Sporazumom potvrđen je status strateškog partnera HT Zagreb. Polazeći od procjene neovisnog procjenitelja, vlasnička struktura HT Mostar nakon pripajanja HT Mobilnih bit će slijedeća:

Vlada Federacije BiH	55,67 %
T – HT Zagreb	39,10 %
HP Zagreb	5,23 %

Nakon izdavanja rješenja o odobrenju upisa izvršene privatizacije po javnom upisu dionica od 5,567 %, učešće Vlade FBiH bit će 50,103 %. HT Mostar će ostati kao društvo sa ograničenom odgovornošću. Istim Sporazumom HT-u Zagreb potvrđeno je pravo prvootkupa udjela u slučaju bilo kakvog prijenosa ili prodaje udjela u HT-u Mostar, pozivajući se na Zakon o gospodarskim društvima, a slijedom ranijih sporazuma i propisima o stranim ulaganjima. Kvorum za Skupštinu bit će 2/3 od ukupnog osnovnog kapitala. Nadzorni odbor imat će 11 članova, od čega će 6 predložiti Vlada Federacije, a 5 članova HT Zagreb. Kvorum za sjednice Nadzornog odbora bit će 9 članova. Predmetnim Sporazumom regulirana su i druga pitanja vezana za rad i funkcioniranje organa upravljanja, Uprave i samu organizaciju društva.

Na osnovu svih provedenih aktivnosti, Nadzorni odbor HT Mostar je na sjednici održanoj 24.11.2006. godine, donio Odluku o usvajanju Plana reorganizacije u procesu pripajanja HT MObilnih komunikacija d.o.o. Mostar HT-u d.o.o. Mostar. Sve ovo potvrdila je i Skupština HT Mostar na sjednici održanoj 27.12.2006.godine, donošenjem iste takve odluke.

U svezi provedenih aktivnosti na reorganizaciji i ispunjenju uvjeta iz Dozvole, prije okončanja predmetne revizije timu za reviziju prezentiran je zapisnik RAK-e sa sastanka generalnih direktora, od 03.11.2006.godine. RAK-e je ocijenila da su sva tri GSM operatera ispunila obvezu pokrivanja propisanu članom 3.1. Dozvole, uz naglasak, da će se u narednom periodu pratiti ispunjenje i ostalih uvjeta iz Dozvole.

6. KOMENTAR

Uprava HT Mostar je aktom Dj.br: D-2043/07, od 14.02.2007. godine, zatražila prolongiranje roka za davanje komentara na dostavljeni Nacrt izvješća o reviziji finansijskih izvješća, što je od strane Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH uvaženo. Međutim, ni u naknadno datom, produženom roku, Uprava HT Mostar nije dostavila svoj komentar na predmetni Nacrt izvješća.

I ovom prilikom, zahvaljujemo se odgovornim osobama i zaposlenicima koji su surađivali sa revizorima na izuzetno korektnoj suradnji.

Viši revizor:

Ismeta Junuzović, dipl.oec.

Tim za reviziju:

**Sead Čorbo, dipl.oec.
Belma Mušinović, dipl.oec.**